

รายงานการประชุมรัฐสภา

ครั้งที่ ๒

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๘

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๑๕ นาฬิกา

ประธานรัฐสภา : ในการประชุมวันนี้ มีสมาชิกพฤกษสภาประชุม ๖๘ นาย และสมาชิกสภาผู้แทน ๗๒ นาย รวมทั้งสิ้น ๑๔๐ นาย เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุม

ตามระเบียบวาระเรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบคือ เรื่องประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ตั้งนายกรัฐมนตรี

ประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

(ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐)

(ลงชื่อ) สุธรรมวิณีจิตย์

„ นลราชสุวัจน์

„ สงวน อุทะเสนีย์

โดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้นายปรัก พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๔๘๘ ได้เสด็จสวรรคต นายปรัก พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี จึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

และโดยที่เห็นว่า นายปรัก พนมยงค์ เป็นผู้ที่สมควรไว้วางพระราชหฤทัยที่จะได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึง

ทั้ง นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งเคยกันเป็น
กันไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาล
ที่ ๙
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงชื่อ) วิจารณ์ ออสถานนท์ (ลงชื่อ) เกษม บุญศรี

ประธานพฤษศยสภา

ประธานสภาผู้แทน

เรื่องประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี

นั้น มีประกาศว่า

ประกาศตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

(ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐)

(ลงชื่อ)

สุธรรมวิมลฉัตร

”

นลราชสุวัจน์

”

สงวน จุฑาเดชะ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี เพื่อบริการ
ราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๑. พลโท จีระ วิชิตสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. นายปรีดี พนมยงค์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายภิเรก ชัยนาม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายทวี บุณยเกตุ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. พระยาสุนทรพิพิธ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุข
๖. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรม
๗. นายสพรัง เทนหัตถ์สิน ณ อโยธยา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. หม่อมหลวงทวี เกษชาดิวงศ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

- ๙. พันเอก ช่าง เหวงศักดิ์สงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
  - ๑๐. พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
  - ๑๑. นายเกื้อน บุญนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
  - ๑๒. พันเอก ทวน วิชัยชัทตะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
  - ๑๓. นายวิจิตร สุจิตานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
  - ๑๔. พันเอก พระยาสุรพันธ์เสนี เป็นรัฐมนตรี
  - ๑๕. ชูพระคัมภีร์ เป็นรัฐมนตรี
  - ๑๖. นายวิโรจน์ กมลพันธ์ เป็นรัฐมนตรี
- ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๘ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาล

ที่ ๒๒

รับสนองพระบรมราชโองการ

ปรีดี พนมยงค์

นายกรัฐมนตรี

(สำหรับข้อ ค) เรื่องอื่น ๆ ถ้าหากมี ไม่มี

ตามระเบียบวาระข้อที่ ๒ คณะรัฐมนตรีชุดใหม่แถลงนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อขอรับความไว้วางใจของรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘ ขอเชิญ

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ท่านประธานรัฐสภา ด้วยความที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาและท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ข้าพเจ้ารับใช้ชาติต่อไปในยามคับขัน ข้าพเจ้าก็จำต้องสนองความต้องการของท่าน

บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๘ ดังที่ท่านได้ทราบแล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภาดังต่อไปนี้

๑. แม้ว่าเป็นขณะนี้สถานการณ์ของประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภายใน ความยากแค้นในการครองชีพและความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไป เพิ่งเริ่มบรรเทาลงบ้าง แต่ก็ยังเป็นภาวะหนักอึ้งมีใ้ช้หนัก ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องพยายามฝ่าฟันในอันที่จะแก้ไขปรั้ปรุงให้เป็นที่เรียบร้อยและเป็นผลล้ เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในส่วนรวมให้มาก

ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๒. การต่างประเทศ เนื่องจากพฤติกวณได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การผูกไมตรีอันใกล้ชิดระหว่างประชาชาติ และนานาประเทศ ตลอดจนการปฏิบัติกิจการให้เข้าหากันมีความเชื่อถือกันนั้น ย่อมได้ทวีผลยิ่งขึ้น รัฐบาลนิจจะดำเนินการอย่างเต็มความสามารถที่จะส่งเสริมสัมพันธไมตรีตลอดทั้งความเข้าใจอันดี ซึ่งมีอยู่อย่างใกล้ชิดระหว่างประชาชาติแล้วนั้นให้ดีขึ้น และร่วมมือกับสหประชาชาติตามอุดมคติซึ่งองค์การนั้นได้วางไว้ ในการนี้รัฐบาลหวังว่า จะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากรัฐสภา ทั้งนี้เพราะปัญหาการต่างประเทศของเรื่องนั้น เป็นนโยบายของชาติโดยแท้ และเพื่อแสดงให้นานาชาติเห็นออกเห็นใจว่า ประชาชนคนไทยทั้งหลายมีความสมัครสมานกลมเกลียว ประเทศไทยก็อยู่ในความสงบสุข ภูเขาความเป็นธรรมซึ่งตรงกับหลักการของสหประชาชาตินี้เอง

๓. การทหาร รัฐบาลนิจว่ากำลังทหารที่มีอยู่นั้นเป็นของประเทศไทยโดยเฉพาะ และจะได้ปรับปรุงการปกครองทางทหารให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตยตามที่เหมาะสมกับประเทศของเรา

จะได้ทำการปรับปรุงวิชาขั้นสูงซึ่งมีผู้ขาดทำให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น บำรุงความสุขของทหาร และให้ทหารได้อยู่ในระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด

๔. การคลัง จะจัดหาเงินโดยวิธีที่เหมาะสมเพื่อการใช้จ่ายพอสมควรของรัฐ ในอันจะบูรณะบ้านเมืองให้ดำเนินกลับไปสู่สภาพปกติ

จะปรับปรุงรายได้และรายจ่ายของประมาณแผ่นดินเป็นกลุณภาพ

จะจัดให้เงินตราเสถียรภาพในระบอบอันสมควรแก่ภาวะเศรษฐกิจ เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้าและค่าจ้างได้กลับคืนสู่สภาพปกติ และให้การค้าและธุรกิจได้อาศัยหลักการที่มั่นคงยิ่งขึ้นต่อไป

๕. การเกษตร รัฐบาลนิจจะใส่ใจและเอาใจใส่ในเรื่องการเกษตรกรรมเป็นพิเศษ จะพยายามเพิ่มพูนการผลิตข้าวให้ได้มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ และส่งเสริมการเพาะปลูกพืชอื่นที่เป็นสินค้าของประเทศให้มีปริมาณมากขึ้น จะจัดให้มีสถานศึกษาทางปฏิบัติในวิชาการเกษตร สถานศึกษาทางปฏิบัติในวิชาการเกษตรนอกเหนือจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีอยู่ในเวลานี้ เพื่ออบรมและเพาะให้เกิดกสิกรชนกลางชน จะริเริ่มเร่งการผลิตควักชันสำหรับขึงถนอโรคระบาดสัตว์ให้มีปริมาณ

เพิ่มจนกระทั่งจะเร่งรัดบำรุงพันธุ์สัตว์โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ โค สุกร เป็ด ไก่ ให้มีปริมาณและคุณภาพมากและดียิ่งขึ้น จะใช้รักษาโรคด้วยคุมแพปลา เพื่อให้การขยายผลของชาวประมงได้เข้าไปโดยยติธรรม จะส่งเสริมการทำยางพาราให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอีก ทั้งจะหาพันธุ์ยางที่นำมาแลกเปลี่ยนแก่เจ้าของสวนยางอีกด้วย จะได้ปรับปรุงโครงการป่าไม้เสียใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะได้ก่อสร้างการชลประทานบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และโครงการอื่น ๆ ตลอดจนสนับสนุนการชลประทานท้องถิ่น จะส่งเสริมการสหกรณ์และรื้อให้มีการสหกรณ์ขึ้นส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเบื้องต้นคือการขนข้าวและสหกรณ์ร่อนเส้นเท้าสามารถทำได้ และระงับอำนาจการเพื่อการสหกรณ์โดยเฉพาะขึ้น และระงับการคัดค้านการขอยืมเงินกู้ของสหกรณ์ให้มื่ออัตราค่าสูงกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

๖. การสาธารณสุข ก็ควรสาธารณสุขชนกลุ่มน้อยไว้ว่ามีรากฐานอันสำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่การผลิตหม้อ ผลิตภัณฑ์ รักษาและป้องกันนัยน์ยังเป็นผลไม่สมบูรณ์พอแก่การ คงเห็นที่ทราบกันอยู่แล้ว รัฐบาลมีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงเพิ่มเติมให้ใกล้เคียงสมรรถนะชนพื้นเมืองแก่การโดยลำดับ อาทิเช่น การผลิตแพทย์ที่เรียนสำเร็จออกกรมมหาวิทยาลัย ก็จะทำให้จำนวนมากขึ้น การผลิตยาสำหรับรักษาป้องกันโรคระบาดให้ได้ปริมาณและชนิดยาที่จำเป็นทั่วชนนพสำหรับใช้ สิ่งใดที่ยังขาดและไม่สามารถจะผลิตขึ้นได้เอง ก็ให้หาซื้อเพิ่มเติม ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การรักษาพยาบาลซึ่งยังมีสถานที่ไม่พอเพียงโดยโรงพยาบาลยังมีไม่ทั่วทุกจังหวัดก็ให้พยายามจัดสร้างขึ้นให้ทั่วถึง ตลอดจนเครื่องใช้เครื่องมือ ยาตำรายาต่อไป การป้องกันมิให้โรคเกิดลุกลามระบาดแพร่หลายก็จะมีปรับปรุงวิธีการเพิ่มกำลังงาน ให้เหมาะสมทั่วถึง ตลอดจนไปควบคุมท้องที่ และจะใช้รื้อให้มีการจำหน่ายยาทำเป็นโดยแพร่หลายตามชนบท รัฐบาลที่ทำการอบรมพลเมืองให้มีความรู้ในการรักษาสุขภาพอนามัย และวิธีป้องกันโรคโดยตนเองความสมควร ในด้านการศึกษาที่ควรใช้ช่วยการสาธารณสุขโดยให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องรักษาสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคสมควรแก่ที่สภาพด้วย

อนึ่ง โรคระบาดมิใช่ทวีพิษและอหิวาตกโรค ซึ่งต้องยบรรเทาเบาบางลงแล้วแต่ยังไม่สงบลงโดยทั่วไปนี้ รัฐบาลก็ควรเร่งรัดการปราบปรามให้สงบลงโดยทั่วถึงและทำการป้องกันเป็นพิเศษต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๒-๓ ปี เพื่อมิให้โรคระบาดรุนแรง

ชั้นอีก ส่วนใช้มาลาเรียซึ่งมีชุกชุมอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ นั้น รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือ
ทำการรักษาของกันให้เขายางลงโดยทำนองเดียวกัน

๙. การอุตสาหกรรม รัฐบาลจะปรับปรุงกิจการภายในโรงงานอุตสาหกรรม
ให้มีสัมรรถภาพในการผลิต และจะก่อสร้างเสริมการอุตสาหกรรมของเอกชนและสหกรณ์
ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งจะดำเนินการสืบสวนค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการ
ส่งเสริมอุตสาหกรรม กลักรวมและพาณิชย์กรรมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพื่อ
ประโยชน์แก่ราชการและเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน ในทางโลหกิจจะให้ความสำคัญในงานใน
ทางวิชาการแก่ การสำรวจธรณีวิทยาเพื่อค้นคว้าหาแหล่งแร่ วัตถุประสงค์ที่ใช้แทนไม้
เช่นถ่านหิน และน้ำมันเขันค้น และจะช่วยเหลือผู้ทำเหมืองแร่โดยจัดหาเครื่องมือเครื่อง
ใช้อันเป็นอุปการณ์ในการทำเหมืองเพื่อเร่งการผลิตก็ถูกต้องได้ปริมาณเพิ่มขึ้น

๑๐. การคมนาคม ในหลักทั่วไปรัฐบาลจะจัดการบำรุงและบูรณะการสื่อสาร
ทางรถไฟ การทางและการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศให้กลับสู่สภาพก่อน
สงคราม

งานโคที่สมควรจะมีโครงการไว้แน่นอน รัฐบาลจะจัดการทำโครงการขึ้นให้
สอดคล้องกับกำลังคน และกำลังเงินของประเทศ

๑๑. การพาณิชย์ ในด้านการพาณิชย์ รัฐบาลจะได้มีการพิจารณาปรับปรุง
กิจการบริหารในกระทรวงพาณิชย์ให้มีประสิทธิภาพเพื่อการพาณิชย์ ในยามปกติภายหลังสงคราม
ทั้งจะได้ควบคุมและส่งเสริมการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศให้
เหมาะสมกับเศรษฐกิจของประเทศยิ่งขึ้น และแก้ไขการครองชีพของราษฎรให้อยู่ใน
ฐานะอันสมควรแก่กาลสมัย

ในทางการค้าภายใน รัฐบาลจะก่อสร้างเสริมให้คนไทยนิยมการค้าให้เป็นล่ำ
เป็นสันยิ่งขึ้น และจะก่อสร้างเสริมให้มีร้านสหกรณ์แก่คนเพื่อประโยชน์ของชาวนาทำไร่
ควาย

ส่วนในด้านการค้าต่างประเทศ รัฐบาลจะก่อสร้างเสริมและเผยแพร่สินค้าของ
ประเทศไทยออกไปยังต่างประเทศให้เป็นที่ยอมรับทั้งในทางคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น

๑๒. การมหาดไทย ความสงบเรียบร้อยภายในเป็นความปรารถนาอย่างยิ่งที่
จะต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการปรายปรามโจรผู้ร้ายก่อนของตลอดไปอีก

ขณะเดียวกันจะส่งเสริมให้ราษฎรได้กลับคืนเข้าสู่สภาพการครองชีพตามปกติ และ
โดยวิธีการร่วมมือกับองค์กรหรือกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ เพื่อให้ราษฎรได้ประกอบ
อาชีพที่เป็นหลักฐานยิ่งขึ้น ในยามที่สงครามผ่านพ้นไปใหม่ ๆ เช่นนี้ บัญชาเรื่องจิตใ
ซึ่งอดทนทุกข์ระทอนและเสื่อมโทรมลงไป จะได้ทางแก้ไขโดยเข้มแข็งและชักชวนให้
ใคร่สู้ถึงหน้าที่ในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เพื่อจะให้เป็นผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมายดังกล่าวแล้วจะได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) การค้าขาย จะให้ปรับปรุงบูรณะสภาพของกิจการเพื่อให้เป็นเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปราบปรามที่เข้มแข็งโดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองโดยใกล้ชิด

(ข) การปกครองท้องที่ นอกจากจะปรับปรุงเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่ง
ขึ้นแล้ว ยังจะได้แก้ไขระบอบการปกครองเพื่อให้หมู่บ้าน และตำบลให้เรียบร้อย
โดยทั่วถึงยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

(ค) การราชทัณฑ์ จะดำเนินการปฏิบัติกับผู้ต้องขังตามหลักการราชทัณฑ์
และปลูกฝังให้อาชญากรได้มีความรู้ในวิชาชีพในเทศมณฑล

(ง) การสาธารณสุข จะส่งเสริมและให้เร่งรัดในการรักษาพยาบาลและไฟฟ้า
เพื่อความสะอาดและความปลอดภัยให้มากขึ้นในท้องถิ่น ชุมชนมชน ให้มากที่สุดที่จะทำได้
และจะให้กระชับแผนผังการเมืองส่งเสริมให้มีการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยให้เป็นที่
ประหยัดและเหมาะสมแก่สภาพของท้องถิ่น

(จ) การที่ดิน จะให้เร่งรัดและส่งเสริมบรรดาการกระทำซึ่งรัฐบาลก่อน
ได้เริ่มดำเนินการไว้แล้วให้เป็นผลยิ่งขึ้น เช่นการช่วยบุคคลที่คงใจระบอบอาชีพ
ในทางกสิกรรมให้ได้รับความสะดวกในการรับของที่ดินรกร้างว่างเปล่า และการจัดให้ผู้
มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้วได้รับ หนังสือสำคัญ แสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิ ครอบครองโดย
รวดเร็ว เป็นต้น

(ฉ) การประชาสัมพันธ์ บรรดาการส่งเสริมต่าง ๆ ซึ่งได้ปฏิบัติอยู่แล้ว
จะได้ดำเนินการต่อไป และถ้ามีกำลังเพียงพอจะได้ขยายการส่งเสริมให้มากขึ้น

๑๑. การศาล

(ก) ระเบียบและส่งเสริมฐานะ ของ ผู้พิพากษา ตาม ทวิ แก่ อิศระ ทัมิ ใน การ
พิจารณาพิพากษารอคดี

(๓) จะสอดคล้องให้กระบวนพิจารณาในศาลดำเนินไปโดยเร็ว เพื่อประโยชน์
ของประชาชน และเฉพาะอย่างยิ่งจะให้พิจารณาเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาให้สัมพันธ์กับ
จำนวนคดีที่เกิดขึ้น

(๔) จะให้พิจารณาทั้งศาลในภูมิภาคเพิ่มขึ้น เพื่อให้ความสะดวกแก่ประชาชน
ผู้เกี่ยวข้องในทางอรรถคดี และมีให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ

(๕) จะปรับปรุงประมวลกฎหมายต่าง ๆ และพระธรรมนูญศาลยุติธรรมให้
เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อพียงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๑๒. การศึกษาและการศาสนา รัฐบาลนั้จะวางแผนการศึกษาของชาติให้ม
รากฐานถาวร แนวการศึกษาจะแบ่งเป็นสามัญศึกษา กับอาชีวศึกษา หลักสูตรตำรา
เรียนจะปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศและความเป็นอยู่ของท้องถิ่น
โดยจะให้ผู้ที่ได้รับการศึกษารู้จักคุณค่าหาเหตุผลและมีศีลธรรมอันดีงาม ทั้งมีความรู้
อันจำเป็นที่จะประกอบอาชีพตามที่ตนต้องการ เฉพาะอย่างยิ่ง ในทางเกษตรกรรม
และพาณิชย์กรรม

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นการศึกษาวิชาครู การบำรุงฐานะของครูให้
เป็นที่เคารพนับถือแก่บรรพชาศษย์ จึงเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในด้านการศึกษานั้น รัฐบาลนั้จะเร่งส่งเสริมและทะนุบำรุงศาสนา และถือ
ว่าความเชื่อมั่นคงเหนียวในทางศาสนา เป็นสิ่งทำให่เกิด การละเว้นประพฤติกในสิ่งที่ไม่
ชอบไม่ควร รัฐบาลนั้ถือว่าการศึกษาถึศาสนาเป็นสิ่งที่อุปการะแก่กัน ผู้มีความรู้ต้อง
มีศีลมีศัขย์อยู่ในตนด้วย

ในที่สัคนทรวงว่ารัฐสภาจะไ้พิจารณาตามนโยบายที่รัฐบาลไ้แถลงไว้แล้วด้วย
กั และพิจารณาดำเนินตามมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑๔.๓๓ น.

นายกรัฐมนตรี จุฬารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ท่านผู้เป็น
ประธาน ตามที่รัฐบาลไ้แถลงนโยบายมาเมื่อตะกััน ข้าพเจ้ากัไ้อ่านตามมา แต่ยังมี
ข้อสงสัยบางประการ ซึ่งก่อนท้จะไ้ถึงลงคะแนนเสียงให้ควมไว้วางใจ จึงใคร่จะซักถาม
นโยบายบางประการ ข้าพเจ้าขอประทานทราบเรียนว่า สำนักพระราชวัง รัฐบาลไ้ไ้
แถลงมาให้ทราบว่าจะไร่เกิดขึ้น และจะทำอะไรต่อไป เพราะว่าเมื่อ ๒-๓ วันนั้

ที่ทราบอยู่แล้ว พวกมันออกสนับขีญุหายทวทั้งประเทศที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จสวรรคต
 ไป ทั้งที่รัฐบาลได้แถลงออกมา ข้าพเจ้าใคร่จะถามถึงเรื่องนี้ ก็ว่ามันมีแต่ในพระ
 ราชวงศ์ก็ยังมีกวางขโมยรถยนต์กัน และมีอะไรที่อะไรหลายอย่าง ซึ่งท่านทราบอยู่แล้ว
 รัฐบาลควรจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับสำนักพระราชวังคือไปให้เข้มแข็ง เพื่อให้เป็นการ
 ปลอดภัยขึ้นอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็ทราบว่ามียุคกลางนอกไปเข้าออกในพระราช
 ฐานโดยถือเขียนบ้านเรือนของราษฎรโดยปกติ ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย จึงขอเรียนถาม
 รัฐบาลว่าจะระงับการอย่างไรในเรื่องนี้ อีกอันหนึ่งก็คือการปราบปรามโรฎุร้ายสำหรับ
 กระทรวงมหาดไทยก็ได้แถลงว่าจะดำเนินการโดยวิธีเร่ง ตามที่ข้าพเจ้าได้ทราบเข้ามา
 ขณะนี้โรฎุร้ายทางภาคใต้ก็น่าเวีย รัฐบาลได้ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจออกไปร่วมมือกับ
 ทหารอังกฤษ ดังนั้นเรื่องนี้ก็มีข่าวลือกันมาเป็นที่วาทกวนแก่ประชาชน อาจเรียก
 เทคนิคว่าโรฎุเกิดขึ้น จึงอยากทราบนโยบายของรัฐบาลว่ารัฐบาลจะระงับการอย่างไร
 ในเรื่องนี้ให้ส่งขยายโดยเร็ว สำหรับการสาธารณสุขภาคท่านแถลงว่าระงับการ
 ไฟฟ้าและน้ำประปาให้แก่ชนบทโดยเร็ว ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอเรียนว่า ทว่าระงับการ
 ให้เร็ว ๆ นี้ก็ได้ทำลายครั้งหลายหนแล้ว ถ้าไม่สำเร็จสักที สำหรับการไฟฟ้าตาม
 ชนบทในจังหวัดต่าง ๆ ยังขาดอีกหลายจังหวัด ท่านสามารถทำได้บ้างไหม และ
 งบประมาณซึ่งรัฐบาลได้เคยขมเงินไปจำนวนหนึ่งขมเงิน ๓๐๐ ล้านบาท เพื่อไปเป็น
 ค่าอาหารเลี้ยงทหารญี่ปุ่นเดือนละ ๓๐ ล้านบาท และขมเงินว่าทหารญี่ปุ่นเชลย
 ศึกได้ออกไปนอกประเทศแล้วเป็นจำนวนมาก เขาใจว่าเงินจำนวนนี้ยังเหลืออยู่ อยาก
 จะทราบว่า จะขอมเงินจำนวนนี้ไปให้แก่เทศบาลเพื่อจัดการไฟฟ้าชนโดยขมเงินจะได้
 หรือไม่ พุดถึงกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ได้แถลงหลายครั้งหลายหนแล้วว่า
 จะเอาผ้าให้แก่ชาวนา ขนผ้ายังไม่ถึงชาวนาสักที นอกจากรัฐบาลก็ยังไม่ได้
 แถลงถึงกรรมกร ซึ่งในขณะนี้ต้องอายุน่ากว่าแก่ กรรมกร ๓ ล้านไม่มีเสื้อผาจะใส่
 และบางคนก็บ่นว่ากรรมกร ๓ ล้าน ใส่เสื้อผาขาดเหมือนเมื่อลุดไปข้างหน้า จึงขอ
 เรียนต่อรัฐบาลนจคให้กรรมกร ๓ ล้าน ได้ใส่เสื้อผาให้สมควรแก่อัถภาพ

นางคำนเกษร รัฐบาลก็ได้แถลงแล้วว่า จะต้องหาตัวให้สหประชาชาติ
 ให้พอ ในเรื่องการทำนา ข้าพเจ้าได้ทราบจากราษฎรจนแก่ที่ว่า ชาวนาหลายคน

นำควายมาขายที่บางเขน และในขณะนั้นมีควายอยู่ ๒๐๐ กว่าตัว แต่ก็ยังหาผู้ซื้อไม่ได้ รัฐบาลระงับการอย่างไร เวลานั้นควายมารออยู่ รัฐบาลระงับควายไปให้จังหวัดแต่ละจังหวัดที่จำเพาะใดในาระไรหรือไม่

การขนส่งทางรถไฟ เราทำอันที่ผ่านไปทางรถไฟ ะเห็นได้ว่ารถไฟไม่พอใช้ และทางกระทรวงคมนาคมก็ได้จัดรถขนส่งเป็นรถพิเศษ คือเอารถคู่สำหรับบรรทุกสัตว์ไปบรรทุกคน แม้แต่เช่นนั้นก็ยังไม่พอ ถ้าท่านสมาชิกผู้ใดมีเกียรติทั้งหลายไปยกความสถานีขอย ๆ ะเห็นได้ว่ารถชั้น ๓ แย่งกันขึ้น รัฐบาลระงับการเรื่องนี้ให้เสร็จสิ้นไปได้เมื่อไร นอกจากนั้นที่รัฐบาลว่ามีภาระระงับส่งข้าวให้แก่สหประชาชาติ ถ้าแม้ว่าส่งไม่ได้ครบ ก็จะไม่ไต่เงินค่าข้าวที่รัฐบาลได้ขายไปหรือที่สหประชาชาติซื้อจากเราจึงขอทราบว่าเรื่องเงินค่าข้าวนี้ ถ้าแม้ว่ารัฐบาลไม่สามารถจะส่งข้าวให้สหประชาชาติให้ได้ครบแล้วรัฐบาลจะจัดการอย่างไร

๑๘.๙๘ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี: เรื่องสำนักพระราชวังและโดยเฉพาะเรื่องการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลนั้น รัฐบาลได้เตรียมมาเหมือนจนถึงข้อละเอียดซึ่งถ้าหากว่าสมาชิกผู้ใดสนใจในถาวรพระศพก็ตาม แต่ว่าในเรื่องนี้ไม่ได้ใส่ในนโยบาย เพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องนโยบาย เป็นเรื่องที่จะทำความขางระว่างให้บุคคลสมาชิก เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้ผ่านวาระแห่งการแถลงนโยบายนี้ไป โดยท่านจะไว้ใจก็ หรือไม่ไว้ใจก็ เมื่อเสร็จจากนั้นแล้ว รัฐบาลก็ต้องอยู่เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้ใดก็ตามได้ทุกข้อเกี่ยวกับเรื่อง สวรรคต ของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ส่วนระเบียบของสำนักพระราชวังนั้นก็ยังมีอยู่ แต่เราต้องนึกว่า พระมหากษัตริย์เป็นพระปกเกล้าพระเอก แต่ถ้าเราวางระเบียบอะไร ซึ่งท่านจะรับผู้ใดที่ไม่เข้าท่าน เราวางระเบียบเช่นนั้นไม่ได้ เมื่อท่านโปรดเกล้าฯ จะให้ผู้ใดไปเฝ้าหรืออย่างไร ก็เท่ากับเป็นพระราชทานของท่าน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติก็อย่างไรบ้าง ระเบียบสำนักพระราชวังก็มีอยู่ในการปฏิบัติอยู่ ราชการละเอียดที่ท่านซักถามต่อไปนั้น รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็จะได้ชี้แจง

๑๘.๙๐ น.

พ.อ. ช่าง เขวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย: ความ

ข้อซักถามของท่านสมาชิกที่เกี่ยวกับปัญหาโรผู้ร้ายนั้น เพื่อเป็นที่แจ่มแจ้ง ข้าพเจ้าขอ
 ถอดโอกาสแสดงผลของการปรัยปรามโรผู้ร้าย คือตั้งแต่ต้นปีมา ตั้งแต่เมื่อก่อน
 หนึ่งถึงก่อนที่รัฐบาลได้เข้ามาดำเนินการนั้น สถิติโรผู้ร้ายที่ส่งอยู่ในต้นปีแรก ๆ
 เดือนหนึ่งมีประมาณถึง ๖๐๐ ราย และได้ลดลงตามลำดับ ในเดือนสุดท้ายนั้นมี
 ประมาณไม่ถึง ๒๐๐ รายทั่วราชอาณาจักร ข้อซักถามของสมาชิกได้กล่าวพวกพึงไป
 ถึงปัญหาเรื่องความร่วมมือในการปรัยปรามโรผู้ร้ายทางภาคใต้ นั้น ใครจะขอแสดง
 ความหวังว่า โดยเหตุที่ว่าได้ปรากฏมีโรผู้ร้ายที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐ
 ภายใต้ออกประทุษกรรมขึ้น ทางฝ่ายรัฐบาลอังกฤษจึงได้ทำความตกลงกับฝ่ายไทย
 ที่ร่วมมือกันดำเนินการปรัยปรามให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อตัดปัญหาในเรื่อง
 การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อดำเนินการร่วมกันแล้ว ฝ่ายไทยมีวิธีร่วมมือกันเช่นคนร้าย
 สังกัดของประเทศใด ก็จะได้ดำเนินการคดีความอาญาของตนเอง การร่วมมืออันนี้
 ได้ดำเนินการมาชั่วระยะหนึ่งก็ปรากฏว่ายังไม่เห็นผลสมบูรณ์นัก จำเป็นต้องมีการ
 ควบคุม ในการควบคุมการนี้ก็ได้ตกลงว่าเขาพยายามอย่างเต็มที่ว่าในประเทศไทยก็จะ
 ให้ตำรวจไทยควบคุม ส่วนในบ้านของเขา เขาก็จะควบคุมเอง และโดยเหตุที่ว่า
 มีกำลังทหารของฝ่ายอังกฤษได้เข้าร่วมมือด้วย และโดยเหตุที่ว่าเราบังคับการส่งกำลัง
 ตำรวจไปเพิ่มเติมไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้น ในการควบคุมการจึงได้ดำเนินการไปว่า
 ฝ่ายเรามีกำลังตำรวจเป็นส่วนมาก ฝ่ายเรามีกำลังตำรวจเป็นส่วนน้อย ในบางแห่ง
 ได้กระทำร่วมกัน บางแห่งก็กระทำแยกกัน การควบคุมการนี้ก็ล่วงเกินไปยังใน
 กรณีที่ไปตรวจบ้านชาวราชการราษฎรซึ่งทางฝ่ายปรัยปรามก็ได้ขอโทษ เว้นแต่ท่าน
 คิดในระหว่างในปัญหาเรื่องการเมือง ก็อาจจะถามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่าง
 ประเทศได้ ยึดสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้สะดวกอยู่แล้ว และทางฝ่ายอังกฤษ
 ก็ได้รับรองว่าจะพยายามถอนทหารออกไปโดยเร็วที่สุด สำหรับข้อซักถามต่อไป
 เกี่ยวกับการประปาและการไฟฟ้า ท่านผู้ช้ถามก็ทราบแล้วว่าเราเพิ่งเสร็จจากการ
 สงครามใหม่ ๆ ฉะนั้น การส่งเครื่องมือเครื่องใช้ก็ย่อมระคาย ๆ ทั่วไป แต่มีอยู่ใน
 นโยบายแล้ว เราจะต้องหาทางเร่งรีบ ปัญหาเรื่องการประปาและการไฟฟ้า เป็นเรื่อง
 สำคัญของโลก เราหาวิธีการที่จะขมเงินได้ แต่ปัญหาเรื่องน้ำพื้เราคิดว่าเมื่อสถาน
 การณ์ทางการค้าขายคลคลายลงตามลำดับแล้ว ก็จะได้หยิบยกขึ้นพิจารณาตามความ

มุ่งหมายต่อไป

๑๔.๔๔ น.

นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์: ตามที่ท่านสมาชิกจังหวัดขอนแก่นได้ถามรัฐบาลถึงเรื่องราวของชาวนาโคกกระบือ ว่าได้มีสิ่งมาที่บางเขนแล้ว ก็ไม่สามารถจำหน่ายได้นั้น ขอนรัฐบาลขอเรียนข้อเท็จจริงว่า การซื้อกระบือนม ๒ จำพวก คือรัฐบาลซื้อจากวงเงินซึ่งใครขออนุมัติจากสภาพวคนหนึ่ง อีกพวกหนึ่งรัฐบาลประกาศชักชวนประชาชนให้นำควายมาขายแก่ชาวนาใน ทั้งที่ภาคกลาง สำหรับกระบือของรัฐบาลนั้นได้จำหน่ายหมดแล้ว ส่วนกระบือที่ขายไม่ออกนั้นปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีข้าราชการบางคน ได้นำกระบือออกมาแล้วก็เรียกเก็บเงินบางส่วนจากรายกรเป็นค่ารถไฟ เวอนั้นเมื่อรัฐบาลได้ทราบก็สั่งพักข้าราชการผู้นั้นทันที และสั่งกรมการไปสอบสวน ระหว่างนี้กำลังรอผลของการสอบสวนอยู่

๑๔.๔๕ น.

นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม: ตามที่มีผู้ถามถึงเรื่องรถโดยสารไม่เพียงพอนั้น ทางรัฐบาลได้กำลังเร่งรัดให้ซื้อรถเข้ามาซึ่งเข้าใจว่าจะได้ผล และจำนวนรถก็จะเข้ามาในเร็ววัน เรื่องนี้เคยไปแจ้งเรื่องการให้รถผู้เป็นรถโดยสารด้วย ผู้แทนบางคนก็อยากจะได้รถคันนี้เสีย ที่ผู้แทนขอนแก่นว่าเราเขาอดทนมาช่วยเป็นรถโดยสารแล้วคนก็ยังแน่น เพราะฉะนั้นขอให้ทราบไว้ด้วยว่าความჭองการของประชาชนมีมากกว่าที่รัฐบาลระสนองได้

๑๔.๔๖ น.

นายท้วม ทองทวี สมาชิกสภาผู้แทน (มหาสารคาม): สำหรับนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงมานั้น ข้าพเจ้าได้ทราบซึ่งดีก็การที่จะกระทำ ถ้าหากว่าเห็นแต่เพียงว่าทนที่กระทำต่อไปแล้ว และยังไม่เห็นผลยังเกิดหรือไม่รู้ว่าจะผลยังเกิดตามที่ใดแสดงหรือไม่ เราก็คงพอใจ สำหรับข้าพเจ้ายังมีความข้องใจอยู่ประการหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดแก่ชาติ คือปัญหาที่มีสภาารณชนใช้ไปเวลานี้ก็คือเรื่องปัญหาชาวแคนซึ่งเรากำลังถูกรุกรานจากฝ่ายฝรั่งเศส ปัญหาเรื่องนั้นท่านนายกรัฐมนตรีได้โทรเลขไปยังสหประชาชาติช่วยเหลือแล้วเรื่องเข้าสู่ศาลโลก แต่ปรากฏว่าตามข่าวเราไม่ได้เป็นสมาชิกยูเอ็น แต่อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าฝ่ายฝรั่งเศสพยายามได้ความว่าฝ่าย

เราไปรุกรานเขาก่อน ในเรื่องนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอย เราไม่ต้อง
 กวาวพยประวัติศาสตร์ ร.ศ. ๑๑๒ ในสมัยไทยหนุ่มมีกติกากฎาภิเศกที่เขานั่น
 ข้าพเจ้าได้ค้นหลักฐานในเรื่องไทยเสียกินแค้นเมื่อ ร.ศ. ๑๑๒ ตามอนุสัญญาอันยกลง
 วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้มีปรากฏชัดอยู่ตรงกติกากฎาภิเศกกระทำอยู่ใน
 เวลานั้นอย่างยิ่ง คือในครั้งนั้นฝรั่งเศสท้าวชาวบางเขียงและเชียงคำทอพยพมานั้น
 ขอให้เราส่งไปพร้อมกัวยาวของทชนมาและอาวุธยุทโธปกรณ์ กติกากฎาภิเศกกระทำ
 อยู่เวลานั้นก็เหมือนกติกากฎาภิเศกทำกัวยไทยเมื่อ ร.ศ. ๑๑๒ มาแล้ว นอกจากนั้นยังมี
 ข้อแก้ตัวของทางฝ่ายฝรั่งเศสว่า ทกระท้าวเช่นนั้น เพราะไทยรุกรานก่อน ไทยปล้น
 ข้าวของก่อน และนอกจากนั้นยังหาว่าเจ้าหน้าทฝ่ายฝรั่งเศสชายแค้นกระทำไปเอง
 ทางฝ่ายสไมวู หลกทฝรั่งเศสทำอยู่เวลานั้นตรงกติกากฎาภิเศกซึ่งฝ่ายอังกฤษได้บันทึก
 ไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ ตอนที่ขอนสัญญาฉบับนั้นอันนั้นกัวย ข้าพเจ้าได้ค้นคักข้างตรง
 กัวยจริง จึงใคร่ขอเรียนว่ากระเป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอยซึ่งเราควรระคึกหาทางบองกัน
 และทางแก้ บัญหาเฉพาะหน้าทเกิดช่นเช่นนี้ เช่นบัญญัติใหญ่ เช่นบัญญัติของชาติ
 เป็นมติของมหาชน ซึ่งรัฐยาถนไม่ได้น้อยใร ข้าพเจ้าใคร่จะขอทราขให้แจ่มแจ้งว่า
 บัญทานระกติกากฎาภิเศกอย่างไรให้สำเร็จไป ที่ท่านทำโดยสันติวิธี เพราะชาติไทย
 เป็นพุทธมามากระ เป็นชาติรักสงบ แต่ว่าอีกชาติหนึ่งซึ่งเป็นมหาประเทศเข้ามาทำกร
 รุกราน เขาเป็นสมาชิกโยน แต่ไทยไม่ได้เป็นสมาชิกโยน เรขอมคามาให้เขาถึย
 เล่นเช่นนี้ เราะหวงอะไร สันติวิธีจะมีประโยชน์อะไร สันติวิธีนั้นระยังเกิดได้
 อย่างไรหรือไม่ ข้าพเจ้าใคร่จะขอใ้รัฐบาลใ้ไปรคแสดงใ้ทหายความข้องใจ เพราะ
 เวลานั้นพลเมืองทางกินแค้นส่งขวาและพลเมืองทางกินแค้นส่งข้ายใ้ตอพยพข้ามมา และ
 ทวขว่าว่าข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายใ้หาหรือมาขังกระทรวงมหาดไทยว่า คอม-
 มิซแซร์ นายคาวระและทหารใ้ข้ามมาขังจังหวัดหนองคายเมื่อเร็ว ๆ นี้มาขอชนทวิทย์
 สมบัติไป ๑๕ ทัพ ซึ่งข้าหลวง ๆ หารือมาว่าควระใ้ไปหรือไม่ ถ้าทากว่าเป็นจริง
 เช่นนั้นก็เป็นการกระทำสมขอกถ่าวหาของเขาในทันทีว่า กล้าย ๆ มีพวกปล้น ๆ เขา
 มา แล้วระเขาถึยไป ซึ่งจะเป็นขอกทแก้ตัวไม่หลุด อย่างไรก็ บัญหาชายแค้น
 เป็นบัญญัติสำคัญยิ่งกว่าอื่น เราะคงถึยว่าเป็นบัญญัติไทยทั้งชาติระคงขักเป็น
 เครื่องสำคัญ เพราะมีผลกระทบกระเทือนหลายอย่าง จึงจะเห็นใ้ว่ากรคคเลือกครั้ง

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

๒๑

น ถ้าหากว่าเหตุที่ชายแค้นไม่สงบ เราจะไม่ได้อีกก็เลือกที่จะทำร้ายชายแค้นและยังอยู่เพราะ
เกิดจนถรรถภพกระเทือนถึงเรื่องอื่นต่อไปด้วย นอกจากนั้นการทำไว้ทำนาที่กระทำไม่ได้
เพราะเขาอพยพหนีกัน เพราะว่ามีฝรั่งเศษเข้ามาเสมอ และเวลาฝรั่งเศษก็ยังไม่หยุดยิง
เราจะมีหนทางจัดการอย่างไร ข้าพเจ้าจึงขอทราบนโยบายเกี่ยวกับปัญหาชายแค้นซึ่ง
เป็นเรื่องสำคัญ เช่นเรื่องทกระทบดังจักไร และเป็นเรื่องอยู่ในมติของสภารวมชน
ขอให้ทางรัฐบาลไทยโปรดแสดงให้เห็นหาข้อใจและหาวิธีแก้ เพื่อพลเมืองของเราจะได้
กลับมีชีวิตใหม่ในเรื่องราวที่เรากำลังจะคุย

๑๔.๕๑ น.

นายดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ: รัฐบาลมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านผู้แทนมีความต้องการซักถามในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าในการดำเนินงาน ข่างที่ระต้องเล่าเรื่องย่อ ๆ ใต้ฟัง ก็เป็นที่ทราบกันแล้วว่าภายหลังจากมหาสงครามคราวนี้สิ้นสุดลง ความจริงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสได้มีอยู่ก็คือนอกกันมาตั้งแต่ยังไม่เกิดสงครามยุโรปได้มีมาเรื่อยไป แม้แต่เมื่อเกิดเหตุอันไม่สงบเมื่อคริสต์ศักราช ๑๙๔๑ และเราได้คืนแค้นมาครั้งนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเป็นไปด้วยดี ไม่มีข้อขัดแย้ง ทนเมื่อเสร็จสิ้นสงครามแล้ว ก็ฝ่ายอักษะเช่นฝ่ายแพ้ และฝ่ายเราได้ประกาศสันติภาพแล้ว สถานทศฝรั่งเศสได้แจ้งมายังรัฐบาลไทยในครั้งนั้นว่า เนื่องจากสถานการณ์ใหม่ ฝรั่งเศสจึงขอยกสถานทูตและไม่มีความสัมพันธ์อันต่อไป แต่แม้กระนั้นก็ รัฐบาลก็ยังให้ความอนุเคราะห์แก่เจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างเต็มที่เหมือนเช่นข้าราชการทูตอย่างเต็ม เหตุการณ์ต่อมาคือ ในระหว่างนั้นท่านกงระทรายแล้วว่า เหตุการณ์ในทางอินโดจีนนั้น มีอย่างที่เราเรียกว่าลาวอิสระบ้าง ญวนอิสระบ้าง กำลังทำการต่อสู้กับฝรั่งเศส เวลานั้นฝรั่งเศสกำลังเป็นเมื่อยล้า คนฝรั่งเศสเองได้หลยหันเข้ามาในประเทศไทย รัฐบาลในครั้งนั้นก็ขอรัฐบาลภายหลังที่เสร็จสิ้นสงครามคราวนี้แล้ว คือรัฐบาลคุณควง คุณเสริญ ฯ และคุณทวี ชุณหะเกษม ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่แก่คนฝรั่งเศสเหล่านั้น เป็นอย่างเต็มที่ ซึ่งคนฝรั่งเศสได้ขอมอบเงินกู้และมัทหนังสือมาขอใจ เหตุการณ์ต่อมาในราวเดือนเมษายนก็ปรากฏว่าเนื่องจากฝรั่งเศสชั้กระมีอำนาจชน คนฝั่งอินจีนได้

นครรัฐและระบอบกษัตริย์

อุปพหุเข้ามาอาศัยกันแทนเราเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น... ผู้ที่พูดฝรั่งเศสให้เริ่มขอเรื่องว่า
 ให้เราหันลูกทางเราซ้ายแทนประเทศและนั่นให้ผู้ที่อพยพมาอยู่ในชายแดนของเรากลับไป
 ไปแต่จะไม่เอาไทย ทางฝ่ายเราได้ร่วมมือโดยมีประกาศชัดเจนว่า ทางฝรั่งเศส
 แจ้งมา เมื่อใครจะไป ทางเราไม่มีข้อขัดขวางห้ามปรามอย่างไรเลย แต่หลักธรรม
 เน้นระหว่างประเทศมีว่า ผู้ที่อพยพหลบภัยทางการเมืองแล้ว ประเทศที่เป็นกลางย่อม
 ให้พึ่งอาศัยพระบรมโพธิสมภารโดยตลอดกัมนุชธรรม ประเทศไทยก็ถือหลักเช่น
 เดียวกัน เคมหลักอันนี้ท่านจะเห็นได้แล้วว่า เมื่อฝรั่งเศสอพยพเข้ามาเราให้พึ่งพา
 อาศัยเช่นเดียวกัน ไม่มีการบังคับข่มเหงอย่างไร เหตุการณ์ที่ประจักษ์ชัดขึ้นร้ายแรง
 ก็คือเมื่อวันที่ ๖ หรือ ๗ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๖ ฝ่ายฝรั่งเศสได้ระดมยิงมาทางจังหวัดนครพนม
 และยิงประปรายทางฝั่งแม่น้ำโขง เมื่อรัฐบาลได้ทราบเรื่องนั้น ท่านนายกรัฐมนตรีและ
 ข้าพเจ้าได้มีมติท่านอัครราชทูตอังกฤษ และอุปทูตอเมริกันมาปรึกษาและแจ้งเหตุการณ์
 ให้ทราบ และนอกจากนั้นรัฐบาลยังได้มีหนังสือโทรเลขถึงนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศส และ
 ผู้สำเร็จราชการอินโดจีน แจ้งว่าเหตุการณ์เช่นนี้เป็นการละเมิดอธิปไตยและสิทธิ
 มนุษยธรรม และได้ขอขอให้มีการขอเจรจา ก็คืออัครราชทูตอังกฤษและอุปทูตอเมริกัน
 แจ้งไปยังรัฐบาลของฝรั่งเศสให้ทราบว่า การกระทำเช่นนี้เป็นการผิดหลักมนุษยธรรม
 และสิทธิมนุษยธรรมเน้นระหว่างประเทศด้วย นอกจากนั้นแล้วยังได้ตกลงขอให้ส่งผู้แทน
 ฝ่ายสถานทูตอังกฤษและสถานทูตอเมริกันออกสังเกตการณ์ ณ ที่เกิดเหตุ ผู้สังเกต
 การณ์ได้ส่งไปพร้อมกันผู้แทนของฝ่ายไทยเสียด้วย ภายหลังที่ได้มีสังเกตการณ์แล้ว
 ก็น่าจะได้อรรถสมรรถว่าได้ทราบแล้ว แต่ฝ่ายฝรั่งเศสอ้างว่าเพราะว่าคนซึ่งอพยพ
 หลบหนีมากล้นไปปล้นและเร่ไม่ปล้นก็อาจ... นั้นเป็นข้อแก้ตัว ความจริงเมื่อเขมรแล้ว
 เราพบผู้ข่มขู่ปล้นจี้จู่จี้ทำทำ... คนทั้งหมื่นคงแสนถ้ำถองทลวงตาไปก็มิ้าง
 และเรารู้ว่าพลเมืองที่ชายแดนทั้ง ๒ ฝั่งก็ย่อมมีการติดต่อกันเป็นธรรมดา ฝรั่งเศส
 เองก็อยากจะได้มีการคมนาคม เมื่อเห็นเช่นนี้ใครเป็นใครเราว่ารัฐไทยอย่างไร แต่เรา
 ก็ได้พยายามถกกันจนเต็มที่แล้ว รวมความว่าฝ่ายฝรั่งเศสทำร้ายเราจริง ได้ระดม
 ยิงมาทั้งจังหวัดนครพนม เมื่อได้หลักฐานเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลก็ได้นิ่งนอนใจ แต่การ
 ทำร้ายอย่างไร ในการเกี่ยวกับต่างประเทศ เราต้องมีหลัก ต้องมีผู้สนับสนุน มิฉะนั้น
 ถ้าเราทำอะไรไม่มีหลักฐาน เราแพ้เขา ขึ้นแรกก็คือ เราได้ถือโอกาสโทรเลข

รายงานมาแจ้งไปให้ท่านอุปทูตของเรา ณ กรุงวอชิงตันทราบเรื่อง และต่อมาเมื่อทาง
 วิทยาลัยอเมริกันได้เชิญให้รัฐบาลไทยเราส่งผู้แทนไปประชุมวงอาหารและกิจการเกษตร
 ในการนี้ได้มีข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศไปร่วมประชุมด้วย ..... ในโอกาส
 นี้เราได้ส่งบัณฑิตขงกระทรวงการต่างประเทศและเหตุการณ์ในวันที่ ๖-๗ พฤษภาคม คณิตไป
 และส่งไปด้วยว่าให้น่าไปมอขให้แก่เลขาธิการสภาองค์การชาติเพื่อทราบไว้ก่อน เพราะ
 เหตุการณ์ค่อนข้างสงบแล้ว เหตุการณ์ก็ยังมีการยิงประปราย เล็ก ๆ น้อย ๆ บางที
 เรือทสญรไปมาตามลำแม่น้ำโขงก็มีการยิงประปราย เขายิงฝ่ายเดียวเราไม่ได้ยิง
 เลย เหตุการณ์รุนแรงอีกครั้งหนึ่ง รววันที่ ๒๖ พฤษภาคม คณิต รัฐบาลได้มี
 รายงานว่าฝ่ายฝรั่งเศสได้ยกทหารมาประมาณ ๑ กองร้อยหรือ ๒ กองร้อย เข้ามายึด
 อำเภอท่าบ่อ จังหวัดขอนแก่น ฝ่ายไทยเราไม่ได้ต่อสู้ และได้ยอมมาไว้อำเภอท่าบ่อ
 เหตุการณ์ครั้งนี้จึงอยู่ ถึงเขาระยักท่าบ่อเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง และที่เขาลดอับกลับไป
 ก๊ก เราถือว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญ และละเมือคือขีปนาวุธของไทย เหตุการณ์รัฐบาล
 จึงได้เชิญอัครราชทูตอังกฤษ และอุปทูตอเมริกันมาชี้แจงให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง และ
 ด้วยความปรารถนาเห็นชอบกัน ท่านนายกรัฐมนตรังได้มีโทรเลขถึงสมาชิกแห่งสภา
 ยี่องกันความปลงอกกันแห่งสหประชาชาติ คือฝ่ายสมาชิกแห่งสภายี่องกันควมปลงอกกัน
 แห่งสหประชาชาตินี้มีอยู่ราว ๆ ๑๒ ประเทศ แต่ที่เป็นสมาชิกประจำมีอยู่ ๕ ประเทศ
 คือ อังกฤษ อเมริกัน รัสเซีย จีน และฝรั่งเศส แต่เป็นอนโดยที่ฝรั่งเศสมาเป็น
 คู่พิพาทกับเราและเป็นผู้ละเมือคือขีปนาวุธของเรา เราจึงโทรเลขอุทธรณ์ไปต่อมที่ท่าน
 คงได้อ่านในหนังสือพิมพ์แล้ว ไปยัง ๔ มุขบุรุษ และนอกจากนั้นยังได้โทรเลขไปยัง
 ท่านอธิบดีประจານาธิบดีเรอร์ ซึ่งเป็นประธานแห่งองค์การการรักษาดาวดารของโลก
 เพราะการกระทำของฝรั่งเศสย่อมกระทบกระเทือนถึงอาหาร ซึ่งเรามีหน้าที่ช่วยเหลือ
 พลโลกอยู่ด้วย นอกจากนั้นยังได้มีหนังสือถึงพลตคิลเดอร์ ซึ่งเช่นเจ้าหน้าทีใน
 ภาคอาเซียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย และยังได้มีโทรเลขแจ้งไปยังเลขาธิการ
 สหประชาชาติอีกด้วย เท่าที่รัฐบาลได้มีรายงานมา นอกจากนั้นแล้วรัฐบาลยังได้ส่งให้
 ผู้แทนของรัฐบาลและผู้แทนส่วนตัว และอัครราชทูตกับมุขบุรุษหลายท่านซึ่งประจำอยู่
 นั้น เวลาเช้าพเจ้าได้มีรายงานมาหลายฉบับแล้ว ซึ่งก็เช่นท่านยันทว่า ความรายงาน
 นั้นรู้สึกว่าเป็นผลกแก่เรา โดยเหตุที่ว่าขณะเรายังไม่ได้เป็นสมาชิกแห่งสหประชา-

ชาติ แต่โดยทนายประเทศซึ่งเป็นมิตรกับเรา ถึงว่ากระทรวงทำทั้งเป็นการไม่ถูกต้องและ
 เห็นอกเห็นใจเราแล้ว ในที่สุดเลขาธิการแห่งสภาองค์การสหประชาชาติก็ได้ให้คำ
 สำเนาหนังสือเวียนของท่านนายกรัฐมนตรีไปยังสมาชิกแห่งองค์การฯ ซึ่งกันความ
 ปลอกลภัยทุกท่านแล้ว แต่โดยที่ปัญหาเรื่องเหล่านี้กลายเป็นปัญหากฎหมายและเป็น
 ปัญหาวิชาการมากหลาย ทราบว่าทางโน้นกำลังตั้งกรมวิชาการเพื่อจะปรึกษาเรื่อง
 ของเราอยู่ ที่เขาน่ายินดีก็เรื่องหนึ่งก็คือเราได้มีความสนับสนุนจากบุคคลสำคัญ
 หลายคนในนานาประเทศอย่างมีข่าวที่ปรากฏแล้วว่า นายพล โคลินแวน ซึ่งเป็นนัก
 กฎหมายเรื่องนามและเป็นหัวหน้าหน่วย โอ เอส เอส ก็เป็นผู้สนับสนุนกำลังใจซึ่ง
 เห็นว่าเราถูกต้อง เมื่อก่อนนี้ข้าพเจ้ายังไม่อยู่ในฐานะที่จะแน่ใจได้ นอกจากนั้น
 ในเรื่องเหตุการณ์ชายแดนนี้ รัฐบาลก็รับรองว่า รัฐบาลมีทัศนคติในเวลานี้ แต่
 ในการที่เราจะนำเรื่องขึ้นสู่สภาองค์การฯ นั้น ท่านอย่ามั่นว่าทุก ๆ ๓ ไปฟ้องขอให้
 คดีสิ้น เราต้องเตรียมเรื่องหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นก็กำลังเตรียมไว้
 มากหลาย ทั้งข้าพเจ้าขอขอยกย่องรัฐบาลของผู้ที่เป็นมิตรทั้งในและต่างประเทศ
 ข้าพเจ้าขอขอบคุณหนึ่งว่า ธรรมเนียมชนระดม แต่มีหลักฐานหนึ่งว่า คือองค์
 การสหประชาชาติ สมาชิกของสหประชาชาติที่ร้องขอความยุติธรรมทั้งหลาย
 คนเองจะต้องให้คำมั่น คนเองจะต้องแสดงพฤติการณ์ในการที่ล่วงมาแล้วว่า คนมี
 ชาติ รักสันติ ทั้งนี้สอนข้าพเจ้าฟังใครก็เมื่อเร็ว ๆ นี้ ในการที่ยังมีพฤติการณ์ล่วง
 มาแล้วเมื่อ ๓-๔ เดือนมาข้าพเจ้าขอขอยืนยันว่าเราได้มีความเห็นอกเห็นใจของโลก
 แล้ว ถึงที่ใครมีรายงานของหลายประเทศ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ก็กำลังดำเนินการอยู่
 ท่านผู้ใดสงสัยในข้อใด ข้าพเจ้าก็พร้อมที่จะชี้แจงต่อไป

๑๕.๐๔ น.

นายเสวตรี เปี่ยมพงศ์สานต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ระของ) : ข้าพเจ้า
 ขอเรียนถามนายรัฐมนตรีว่า รัฐบาลยังสงสัยในประการแรกก็คือรัฐบาล
 ระมัดระวังป้องกันประท้วงประท้วงของกรมใหม่หรือไม่ ระมัดระวังประท้วงหรือ
 ประท้วงบ้างหรือไม่

- ข้อ ๒ รัฐบาลพร้อมที่จะเป็นสมาชิกขององค์การโลกแล้วหรือยัง
- ข้อ ๓ ในเรื่องการคลัง ปรากฏว่าเวลาการเงินของเรายังไม่เป็นที่พอใจ

รัฐบาลมีนโยบายจะแก้ไขเงินเพื่อให้เกิดทัศนสภาพเร็วไ้หรือไม่ งบประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๘ จะเข้าสู่สภาในสมัยประชุมหรือไม่ เงินเพิ่มข้าราชการซึ่งเป็นภาระหนักแก่รัฐบาลนั้น รัฐบาลจะร่วมออกไปหรือไม่ และสำหรับพนักงานซึ่งเคือกรอื่นเช่นเคือวกัน รัฐบาลจะมีทางช่วยเหลือประการใดบ้าง นอกจากพนักงานบริคคสัง ซึ่งเป็นทุนสำรองไปก่อน รัฐบาลจะเอาไว้เป็นทุนสำรองหรือไม่

ในเรื่องการเกษตร รัฐบาลเชื่อมั่นหรือไม่ว่าจะส่งข้าวให้แก่สหประชาชาติ ได้ตามสัญญา เพราะเวลานี้ปรากฏว่ากลายเป็นโรคระบาด คายมาก ในเรื่องค่าเช่านา รัฐบาลมีนโยบายที่จะควบคุมให้ค่าลงประการใด

ในเรื่องการอุตสาหกรรม รัฐบาลจะจัดการอุตสาหกรรมให้เป็นที่เลี้ยงตัวเองได้หรือไม่ เพราะเหตุว่าการอุตสาหกรรมเลี้ยงตัวเอง เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนอย่างยิ่งสำหรับประเทศเรา ซึ่งเป็นประเทศกสิกรรม

อีกประการหนึ่ง ระเบียบเงินโยนส์ ได้เกิดขึ้นไม่ใช่เฉพาะแต่บริษัทเท่านั้น รวมถึงรัฐบาลด้วย รัฐบาลมีนโยบายจะเลิกเงินโยนส์หรือไม่ การที่รัฐบาลตั้งกรมการเป็นผู้แทนเข้าประชุมในองค์การของรัฐบาลนั้น ผู้แทนเหล่านั้นในฐานะที่เป็นตัวแทนได้นำผลประโยชน์ให้รัฐบาลหรือไม่ ถ้าไม่ส่งรัฐบาลให้ส่งหรือไม่

ในเรื่องการคมนาคม ปรากฏว่าทางหลวงสายกลางยังชุกชุกชุกอยู่เป็นอันมาก เฉพาะอย่างยิ่ง สายกรุงเทพ-จังหวัดบุรี น่านนัสนุน เพราะเหตุว่าสินค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลไม้ต่าง ๆ ซึ่งเวลานี้ชุกชุม ได้เสียหายเป็นอันมาก เนื่องจากไม่มีการคมนาคมเพียงพอ รัฐบาลจะจัดการบำรุงทางนี้ให้เดินและเข้เดินเป็นทางสาธารณะได้หรือไม่

ในเรื่องการศึกษา รัฐบาลมีนโยบายให้การศึกษาฟรีสำหรับชั้นมัธยมต้นหรือไม่ อนึ่ง ปรากฏว่าส่วนที่เล่าเรียนในขณะนี้มีไม่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียน รัฐบาลจะช่วยเหลือประการใดในเรื่องเช่นนี้

๑๕.๐๗ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : เรื่องกระทรวงการมนันี้ ทางการต้องกระทำการปรียปรุกัน โดยอาจะขยายกระทรวงก็ได้หรือว่าปรียปรุ แต่ว่าในเรื่องนี้จะคงต้อง ๆ พิจารณาไป ส่วนในเรื่องการเพิ่มเงินเคือคนแก่ข้าราชการ

ตามที่ได้เคยเพิ่มมาแล้วครั้งหนึ่ง ใ้คิดว่าไว้ว่าถ้ารายได้ราคาสินค้ายังไม่ลดลงไปถึง
ขนาดเป็นที่เพียงพอแล้ว อัตราที่ได้เพิ่มที่แล้วมาก็ยังคงให้เพิ่มไว้อยู่เช่นนั้น สำหรับ
งบประมาณของประเทศเท่าที่ได้ตรวจดูตัวเลขแล้ว ก็เห็นว่าพอที่ร่นเข้าสู่ศูนย์กลางได้
ส่วนการทางงบประมาณมาให้ที่นคราวันหรือไม่นั้น รัฐบาลไม่ได้ว่าจะทำมาให้ทันทีหรือ
ไม่ ส่วนการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของเงินตรา ความที่ท่านถามในเรื่องพันธบัตรคลัง
ต่าง ๆ เหล่านี้เช่นเรื่องที่จะต้องขอสงวนไว้ก่อน ยังตอบในที่นี้ไม่ได้

๑๕.๐๘ น.

นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์: ตามที่ท่าน
สมาชิกจังหวัดกระบี่ของได้ถามฝ่ายเกษตร ๒ ข้อ คือข้อยุทธาข้อแรกทางรัฐบาลมีใจหรือ
ไม่ว่าจะส่งข้าวให้แก่สหประชาชาติได้ ขอรัฐบาลโดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ขอชี้แจงว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เดิมที่มีนโยบายว่า ผลของการทำนาควรรักษาไว้
ประมาณ ๑๖ ล้านไร่ ผลที่รัฐบาลได้ส่งเสริมและช่วยเหลือกัน ูกคามตัวเลขที่ได้รับ
จากจังหวัดต่าง ๆ ะคิดว่าที่รัฐบาลคาดหมายไว้ อาจจะได้ถึง ๑๘ ล้านไร่ นี้เป็น
ตัวเลขที่ประมาณไว้ ยังไม่ทราบแน่ เพราะว่าการไถนานั้นยังไม่หมดทุกจังหวัดไป
ข้อ ๒ ที่ท่านถามว่า รัฐบาลมีนโยบายควบคุมค่าเช่านาหรือไม่ เวลานี้กำลังร่างพระ
ราชบัญญัติอยู่แล้ว ซึ่งหวังว่าเข้าสู่สภาได้ในไม่ช้า

๑๕.๑๐ น.

ขุนชำนาญอนุศาสน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร): ข้าพเจ้าขอซักถาม
ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในเรื่องทางรถไฟสายปากน้ำ ซึ่งเวลานี้รถเดิน
ทางไม่สะดวก และตามธรรมดารายได้ของรถไฟสายปากน้ำมีรายได้สูง ส่วนรายจ่าย
นั้นทางกรมใช้จ่ายเอง เวลาที่รถเสียและกว่าจะได้ความหมายช่างมานานก็ใจหรือช่วย
จัดการให้เป็นที่เรียบร้อยย่อมเสียเวลามาก และไม่สะดวกในการสัญจรไปมา ระหว่าง
นักเรียน นักศึกษา ที่ไปมาเรียนในพระนคร และสมุทรปราการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เที่ยวสุดท้ายของรถไฟ เริ่มออกเดินทางสุดท้ายเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกาเท่านั้น แต่
มหาวิทยาลัยพุทธาลงกรณ์นั้น นักเรียนต้องเลิกในขณะจนถึง ๑๗.๓๐ นาฬิกา นักเรียน
กลับบ้านไม่สะดวก ทั้งรถราอื่น ๆ ก็ไม่ได้รับความสะดวกในบางครั้งข้างคราวด้วย
ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าได้ปรับปรุงแก้ไขอย่างเกี่ยวข้องกับสายสมุทรสาคร ก็มีผู้ชำนาญการ

ต่างหากแล้ว การช่างและการเดินรถตลอดจนการเดินทางนั้นจะได้รับความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น และไม่ล่าช้าหรือเป็นเหตุให้การสัญจรไปมาล่าช้าก ข้ำพเจ้าขอชักถามว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมว่า จะปฏิบัติในเรื่องนี้ให้ได้รับความสะดวกได้หรือไม่ เมื่อไร ถ้าได้รับความสะดวกได้เร็วยิ่งก็ เวลาเดินรถก็ยิ่งอยู่ทีสามย่าน และได้เสร็จส่งความมานานแล้ว เมื่อไรจึงจะได้เข้ามาอยู่ที่สถานีหัวลำโพงสักทีหนึ่ง ข้ำพเจ้าทราบดีว่าการประมวลของเจ้าหน้าที่กระทรวง ใดประมวลก่อสร้างสถานีรถไฟสายปากน้ำเสร็จแล้ว แต่ครั้นแล้วก็หายเงียบไป ไม่ได้ทำการก่อสร้างเลย ทั้งนี้เพราะเหตุใด

๑๕.๑๒ น.

นายสพรั่ง เทพหัสดิน ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม: เรื่องเกี่ยวกับแรงรถไฟสายปากน้ำ เป็นขณูหาชยัเทำรง ซึ่งทางรัฐบาลจะขยับไปพิจารณาและจะได้เชิญผู้แทนไปคุย ถ้าจะต้องใจระการใด ส่วนสมาชิกชคนแก่นได้ถามถึงเรื่องการก่อสร้างทางหลวงสายกรุงเทพฯ-จันทบุรี นั้น ในระหว่างที่ขณูขณูอยู่ คือ พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๔๘๘ ทางรัฐบาลได้ขงเงินก่อสร้างขณูเพิ่มเติมกำลังโดยไม่ได้คักเลย และในขยัก็ ๆ มากก็ได้มีขงสร้างทางขณูให้เสร็จไป.

๑๕.๑๓ น.

นายทิม ภริพณัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น): ข้ำพเจ้าขอชักถามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการศึกษ ก้าวคือ ตามแผนการศึกษาของเราตั้งแต่เดิมมานั้น มีการศึกษาอาชีวะเป็นการศึกษาภาคขงคัยคัย แต่ต่อมา ทางรัฐบาลได้แก้ไขพระราชขณูขณูที่ประณมศึกษาเสียใหม่ ให้มีการศึกษาภาคขงคัยเพียงประณมขยั ๔ แล้วเอาอาชีวศึกษาไปเป็นการศึกษาภาคขณว ซึ่งใครจะเรียนก็ได้ ไม่เรียนก็ได้ เช่น ข้ำพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นการเหมาะสม อาชีวศึกษาควรจะเป็นการศึกษาภาคขงคัยคัย ทั้งนี้เพราะเหตุว่าถ้าเรียนวิชาสามัญแล้วไม่ได้เรียนวิชาสามัญหรืออาชีวะคัย เรียกว่าเป็นการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการค้างคังอยู่ เป็นการศึกษาที่ผิด ข้ำพเจ้าจึงขอทราบว่ำ รัฐบาลจะได้จัดการแก้ไขในเรื่องพระราชขณูขณูที่ประณมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคขงคัยคัยได้หรือไม่ และอีกประการหนึ่งการอาชีวศึกษาของเราที่ได้ขงมาในสมัยที่แล้วมาน ข้ำพเจ้าเห็นว่าเป็นการเสียเงินเปล้ากัมี

เข็มนอนมาก เข็มนอนว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาทางโรงเรียนที่มีอยู่ในเวลานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนช่างทอ มีครูอยู่ข้างโรงเรียน ๘ คน แต่มีนักเรียนเพียง ๓ คน เช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก โรงเรียนช่างตัดผม ก็มีหลายโรงเรียนที่มีนักเรียนเพียงคนเดียว วิทยาลัยเทคนิควิทยาหรือไม้ และจะโคกการนึ่งไขขาวอาชีวศึกษาให้มีสมรรถภาพดีขึ้นกว่านี้โคกหรือไม่

อีกประการหนึ่ง ในเรื่องการอุตสาหกรรม ในสมัยรัฐบาลท่านควง อภัยวงศ์ ได้มีนโยบายไว้ว่า จะไม่มีอุตสาหกรรมหรือนโยบายอะไรก็ตาม ๆ แต่ท่านจะแยกแล้วท่านก็เริ่มแยกมาหลายอย่างแล้ว ขอทราบว่ารัฐบาลนี้จะมีนโยบายที่จะแยกออกไปหรือจะทำอะไรไว้บ้าง และจะทำได้โดยวิธีใด นโยบายของรัฐบาลที่ได้จัดทำในสมัยก่อนนั้น ข้าพเจ้าได้ศึกษาโดยละเอียดแล้ว ได้เห็นว่าน่าท้อเหลือเกิน น่าสงสารเหลือเกิน รัฐบาลได้ทุ่มเทเงินลงไปโดยไม่ได้ประโยชน์ เช่นจัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้นด้วยอย่างชานใหญ่ แต่ครั้นแล้ว พอเรียนไปแล้ว สำเร็จไปแล้ว ก็เอาเครื่องขึ้นค้ำยที่รัฐบาลแรกไปให้มันไปทิ้งเสีย ไม่ได้ขึ้นค้ำยต่อไป การจัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมก็กระตุกดีเหมือนกัน เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว ก็ให้ก่กระตุกไป ก็ไม่เห็นมีใครออกกระตุกอีกเลย เป็นการเสียเปล่าสูญเปล่า เช่นนี้ รัฐบาลนี้โคกการนึ่งไขขาวเช่นข้างหรือไม้ แล้วจะจัดการแก้ไขอย่างไรต่อไป หรือท่านจะส่งเสริมนโยบายขึ้นสูญเสียเปล่าเช่นนี้ต่อไปอีก

อีกอย่างหนึ่ง ในเรื่องการพาณิชย์ ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า เวลาที่ตลาดการค้าหรือการเงินอยู่ในมือของคนต่างต่าง กระทรวงพาณิชย์ตั้งขึ้นเพื่อระงับการให้การพาณิชย์อยู่ในกำมือของคนไทยเรา เพื่อให้คนไทยได้มีการพาณิชย์ไว้บ้างเป็นการส่งเสริม แต่ว่าก็เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า การพาณิชย์เวลานี้ตกอยู่ในกำมือของชนต่างต่างทั้งสิ้น เมื่ออำนาจการเงินอยู่ในมือของเขาเช่นนั้น เขาอาจจะยื่นกระแสดเงินให้ตกต่ำหรือสูงขึ้นอย่างไรก็ได้ความอำเภอใจ รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ตลาดการเงินเป็นของคนไทยเช่นโดยวิธีใดบ้าง และได้เล็งเห็นไว้อย่างหรือไม้ และจะจัดการให้ตลาดการเงินนั้นอยู่ในอำนาจของคนไทยได้บ้างหรือไม่

อีกอย่างหนึ่ง ปรากฏว่าในระหว่างสงคราม มีบุคคลหลายจำพวกด้วยกันพยายามกอบโกยผลประโยชน์เป็นส่วนตัวว่ารวยขึ้นเป็นอันมาก ทำให้ฐานะของพวกเขา

นั้นเป็นอย่างดีเรียกว่า “เสวยบรมสุข” อย่างสิ้นเปลืองทีเดียว เมื่อมีผู้ที่มีเงินเหลือ
เพื่ออยู่มากเช่นกัน ก็ย่อมจะยื่นตลาดให้ตกลงไปได้ สิ้นค้าราคาสูงขึ้น คนจนหาเงิน
ไม่ได้ ก็โอดครวญไปตาม ๆ กัน เช่นนี้ รัฐบาลมีนโยบายที่จะขอแบ่งปันเอาเงินจาก
ท่านเศรษฐีส่งความมาบำรุงประเทศชาติของเราบ้างหรือไม่

๑๕.๑๗ น.

นายเคือน บุนนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ : ตามที่ท่าน
สมาชิก ๒ ท่านได้ซักถามข้อความเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการนั้น ข้าพเจ้าขอตอบ
ดังต่อไปนี้

สำหรับในส่วนที่จะให้มีการศึกษาเปล่าในประโยชน์มัยต้นนั้น เป็นอุดมคติ
คือในขณะยังระงับทำไม่ได้ เพราะเพียงแต่ชั้นประถมศึกษา ซึ่งเราพยายามจัดให้
เปล่า ก็ยังทำได้ยากได้ยากนัก แต่ก็จะต้องทำต่อไป เพราะเรื่องการศึกษา นั้น เราถ
กันเสมอว่าควรจะได้มีการศึกษาโดยทั่วถึงกัน ไม่ว่าจะยากก็ตาม แต่เพราะต้องรักษา
ฐานะของตนเองเสียก่อนให้เช่นชักแผ่นมันคง แล้วจึงค่อยเขยิบขึ้นไปเป็นขั้น ๆ
ส่วนในเรื่องสถานที่เล่าเรียนไม่พอนั้นก็เป็นคำถามที่กว้างอยู่สักหน่อย ที่ว่าสถานที่เล่า
เรียนไม่พอนั้น ถ้าจะหมายถึงโรงเรียนรัฐบาลแล้ว ข้าพเจ้าขอเรียนว่า โรงเรียนรัฐบาล
ในภาคกลางนี้มีอยู่ ๓๗ โรงเรียน แต่สำหรับในจังหวัดพระนครนั้นเมื่อเกิดสงครามจีน
มีความจำเป็นที่ทำให้โรงเรียนต้องเป็นที่อยู่ของทหารสหประชาชาติบ้าง ซึ่งเราได้รั
ยคนมาในระยะ ๒ เดือนที่แล้วมานั้นเพียงบางโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งเมื่อได้คนมาแล้ว ก็
จะต้องมีการซ่อมแซมกันอีก เช่นโรงเรียนเพชรบุรีเป็นต้น ขณะนี้ถึงขลุกลกกันอยู่
และบางโรงเรียนก็ถูกทำลายไปโดยผลของถาวรระเบิด เช่นโรงเรียนเทพศิรินทร์เป็นต้น
แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ซึ่งการก่อสร้างนี้จะต้อง
ใช้เวลา และวัตถุประสงค์ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้ง่าย ๆนัก แต่อย่างไรก็ดีก็ควรจะขอเรียน
ว่าในเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนเตรียมอุดมซึ่งปรากฏว่า ไม่มีสถานที่ยื่นนั้น
ในชั้นนี้ได้สอคล้องถามเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ ปรากฏว่าโรงเรียนเตรียมอุดมบางแห่ง
ยังมีว่างอยู่ แต่จะเป็นที่ยออยู่ห่างไกลจากบ้านของนักเรียนหรือประการใดก็ไม่ทราบ เช่น
โรงเรียนสตรีศรีนครินทร์ โรงเรียนนวมวิทย์ ก็ยังมีที่ว่างมากอยู่ อาจจะเป็นที่อเขต
ที่ว่างทางจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อก่อนโรงเรียนเตรียมอุดมจีน ซึ่งความจริงก็ยังมีที่ว่างอยู่

แต่อาจจะมีความเข้าใจว่า ถ้าหากว่าได้เข้ามาศึกษาในจังหวัดพระนครแล้ว จะได้รับ
 ความรู้ที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ จึงทำให้เข็ญเข้ามาเล่าเรียนอยู่ในพระนคร สำหรับในส่วนที่เกี่ยว
 กับการศึกษาภาคบังคับและพระวราชบัญญัติประถมศึกษาในชั้นชาวพม่าก็ได้ค
 กฏหมายที่เกี่ยวกับการประถมศึกษาอาชีวศึกษา และโรงเรียนราษฎร์อยู่แล้วเหมือนกัน
 และก็ได้กล่าวว่า อาจจะเป็นกฎหมายที่มีความเหมาะสมกับสมัยหนึ่งแต่ไม่เหมาะสมกับ
 สมัยปัจจุบันก็ได้ จึงได้ตั้งใจไว้ว่า จะทำการสังคายนากฎหมายที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษา
 ประถมศึกษา และโรงเรียนราษฎร์เสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่
 ของบ้านเมืองในสมัยปัจจุบันนี้ เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการอาชีวศึกษาซึ่งขณะนั้นเห็นแต่
 เพียงภาคคนพวกนี้ ก็มีความตั้งใจว่าจะให้มีการบังคับเข้าไว้ด้วยเหมือนกัน ส่วนในข้อ
 ที่ท่านกล่าวเกี่ยวกับโรงเรียนอาชีวะบางโรงเรียน เช่นโรงเรียนช่างทอผ้า โรงเรียน
 ช่างตัดผมมีนักเรียนเพียง ๑ ถึง ๓ คนเท่านั้น เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งถ้าหากมีเช่น
 นั้นจริง ก็ไม่น่าสมควรที่จะให้มีโรงเรียน แต่ทางเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้รายงานให้ทราบ
 เห็นแต่รายงานว่า ทางโรงเรียนพาณิชย์การ ได้มีที่ระเบียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนครั้ง
 ๖ ร้อยกว่าคน ในข้อนี้ก็กล่าวถึงแต่ในเรื่องนี้อยู่แล้ว คือได้ยกให้เวลาเรียนในตอน
 ม้าย เพราะฉะนั้นโรงเรียนพาณิชย์การอาจจะมึนักเรียนในชั้นประมาณพันกว่าคน ซึ่ง
 เป็นประวัติการณ์ เพราะยักอื่น ๆ มีประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ คนเท่านั้น

๑๘.๒๔ น.

พ.ต. ม.ล. เกร์ เศรษฐกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์: ตามที่
 ท่านสมาชิกสภาผู้แทนได้ถามในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับกระทรวงพาณิชย์นั้น รัฐบาลได้
 แสดงแล้วว่า รัฐบาลจะส่งเสริมอาชีพการค้าให้คนไทยหันกลับมานิยมการค้าให้
 เป็นล่ำเป็นสัน ซึ่งอยู่ในนโยบายของรัฐบาลที่จะส่งเสริมการค้าต่อไปอยู่แล้ว ความ
 จริงการส่งเสริมการค้าให้คนไทยภายในประเทศหันเข้ามาสู่การค้า ถึงแม้ว่าจะเป็น
 คำสั้นก็เรียกว่า "เชิงลึก" พวกนี้ร่ำรวยไปก็จริง แต่หนักเป็นประโยชน์เหมือนกัน
 คือทำให้คนไทยพวกนี้รู้ว่า ในทางการค้านี้เราควรจะทำมาหากินได้ เพราะฉะนั้น
 ภายหลังสงครามนี้ข้าพเจ้าจึงเชื่อว่าคนไทยก็ได้เคยทำการค้าในบางสงครามคงจะนิยม
 การค้ามากจน และที่ท่านว่ามีคนรู้สึกแล้วนั้นก็จะทำการค้าต่อไป ทางกระทรวง
 พาณิชยจะโค้พยายามให้ท่านพวกนั้นทำให้เป็นล่ำเป็นสันขึ้น ไม่ใช่จะร่ำมาเชิงลึก

อีกต่อไป นโยบายที่จะทำให้เงินล้าเป็นสินนี้ ทางรัฐบาลก็ได้แถลงแล้วว่า จะให้การ
 การปริวรรตเงินตราให้มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อเงินตราเข้าสู่รูปกึ่งเรียวย
 ร้อยแล้ว ทางการค้าก็หวังว่าจะเข้ารูปเรียวย้อยเช่นเดียวกันต่อไป กระทั่งพอพาณิชย์ตั้ง
 ใจว่าคนไทยจะกระทำการค้าอย่างเงินล้าเป็นสินขึ้น รัฐบาลก็ได้แถลงแล้วว่าประชาชน
 การสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือในทางการค้าด้วย จึงเข้าใจว่าในด้านการค้าคงจะเป็นท
 ใญ่หรือใกล้เคียงไป และในส่วนที่ท่านสมาชิกได้แถลงว่าเราคงจะเก็บเงินจากพวกมึงมี
 ศัตรูอีกเหมือนระได้มีพระราชบัญญัติที่ท่านสมาชิกเคยเสนอให้สถานอยู่ก่อนแล้วว่า
 จะให้มีการเก็บภาษีรายได้จากผู้ที่เขมรขู้งงคราม ซึ่งเข้าใจว่าคงจะได้พิจารณา
 กันต่อไปในสภา

๑๕.๒๗ น.

นายธรรมบุญ เทียนเงิน สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : ข้าพเจ้าขอซัก
 นโยบายข้อ ๕ ในข้อที่ว่า จะให้การประกอบอาชีพของชาวประมงเป็นไปโดยยุติธรรม
 นั้น บัดนี้มีความยุติธรรมเกิดขึ้น เรื่องนี้ถึงแม้ว่าจะขึ้นชื่อเท็จจริง ก็ขอการเวียน
 ให้รัฐบาลทราบไว้คือ ภายหลังการขึ้นภาษีศุลกากรในเรือกล้วยลำเดิม ๒ บาทแล้ว
 ทำให้การค้าปลาของชาวประมงเดือดร้อนมาก ข้าพเจ้าได้คิดถามเรื่องนโยบายกรมการ
 ประมงแล้ว ได้ทราบว่าทางรัฐบาลไม่ได้ทำหรือไปทางกรมการประมงเลย ข้อเท็จจริง
 ที่เกิดขึ้นนั่นก็คือ ปลาของเราที่ส่งออกไปจะต้องถูกค่าภาษีเพิ่มขึ้นอีก ที่ข้าพเจ้า
 ทราบนั่นคือ หนึ่งหาบเงินหนัก ๒๐ กิโล เป็นค่าภาษี ๕๒๐ บาท ส่วนค่าปลาร้าง ๆ
 นั้นเพียง ๓๐ บาทเท่านั้น เพราะฉะนั้นสินค้าปลาของเราจึงไม่สามารถจะส่งออกไปได้
 ขอเรียนให้รัฐบาลทราบเรื่องไว้ว่า พอละมีทางที่จะผ่อนผันเรื่องน้ประการใดหรือไม่

อีกอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าใคร่จะขอซักถามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ตามที่
 ท่านรัฐมนตรีได้ให้สถิติไว้เมื่อสักครู่ว่ามีผู้ขายเพียง ๒๐๐-๓๐๐ รายนั้น ข้าพเจ้า
 ไม่เข้าใจว่าเป็นใครผู้ขายชนิดไหน เพราะไม่ได้จำแนกไว้ คือพวกถั่วลิสงถั่วคั่วถั่วคั่ว
 ซึ่งจะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ถั่วคั่วกับถั่วคั่วเทศแล้ว มันไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยเลย
 เพราะคนที่มาขายเป็นคนยากจน พวกที่ปล้นเป็นคนที่มึงมี คนที่ถูกลักขโมย ขวางกั้นเสีย
 ทางการทั่วเกือบ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายมาก เกษวนถามชนนชกต่าง ๆ ได้มีการ
 ลักขโมยความถี่กันมากมาย ข้าพเจ้าขอขอรทราว่า ในเรื่องน้ทางการได้คิดจะปรยา

ปรามอย่างไรมั้ง อีกประการหนึ่ง ที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ช่วยกันปรามปรามโจรผู้ร้ายนั้น เรื่องเขาพาโคทราขายว่าทางยอชิตทำไม่ได้ เพราะเพียงแต่ส่งออกไปรัฐบาลไม่ได้ให้เครื่องไม้เครื่องมือ เมื่อก่อนนี้ ผู้ใหญ่บ้านแก่มิได้ตระพบเพียงอันเดียวก็สามารถต่อสู้ผู้ร้ายได้ แต่ในยอชิตนั้น ชาวชิตนั้นได้แพร่หลายไปทั่วทุกหนทุกแห่ง เพราะฉะนั้นถ้าเราให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเหลือในเรื่องนี้แล้วรัฐบาลไม่กลัวอะไรให้เครื่องไม้เครื่องมืออย่างนี้หรืออย่างไร อีกประการหนึ่ง คือเรื่องตำรวจ ตำรวจในถิ่นท่วยความถึงว่าในบางจังหวัดก็มีตำรวจเกณฑ์ การใช้ตำรวจเกณฑ์นั้นตามความเห็นของข้าพเจ้าเองและความเห็นของตำรวจเอง ก็ขอกว่าเป็นภัยมากกว่าที่จะทำให้ภัยเพราะการเกณฑ์คนไปในที่ต่าง ๆ โดยไม่รู้จักพื้นและนิสัยใจคอของราษฎร ตำรวจนั้นเมื่อเขามีอำนาจก็ข่มขี่ใช้อำนาจเกินเลยไป แล้วราษฎรก็เกิดครั่น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเรียนตามว่า ในเรื่องตำรวจเกณฑ์รัฐบาลระเล็งหรือไม่ ข้าพเจ้าขอทราวย

ในเรื่องการคมนาคม ข้าพเจ้าได้เคยเรียนตามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมครั้งหนึ่ง ถึงเรื่องแพยางประกง จึงขอทราวยเรียนในถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เพราะว่าถ้ากระทำให้เป็นกระทู้ตาม ก็คงเป็นอย่างเก่าก่อนแหละ เพราะหลังจากท่านได้ตัดออกกระทู้ตามของข้าพเจ้าไปแล้ว ๒ เดือนเศษ ก็ยังไม่มีการปรับปรุงเรื่องแพยางประกงให้ดีขึ้นอย่างไรเลย และนอกจากนั้น เรื่องนี้ยังได้มีการเขียนโต้กันอย่างรุนแรงในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าถ้ากระทรวงคมนาคมยังระงับคงอยู่อย่างนั้นแล้วจะทำให้เกิดความเสียหายในทางประชาชน ข้าพเจ้าอยากทราวยว่าได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่องนั้นแล้วอย่างไร เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเคียดแค้นแต่ผู้ที่เป็นชาวจังหวัดชลบุรี ผู้ที่ทามาค้าขายติดต่อกันในจังหวัดระยองและจังหวัดที่ใกล้เคียงมีความเดือดร้อนด้วย ข้าพเจ้าขอเรียนตามในถิ่นด้วย

อีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้าขอเรียนตามท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ คือเรื่องผ้า ผ้าของท่านนั้น ข้าพเจ้าได้ถามหนังสือพิมพ์และถามท่านก็หลายครั้งแล้ว ท่านก็บอกวามานแน่ มาคืนเดือนแน่ พอข้าพเจ้ากลับไปบ้าน ราษฎรก็ถามข้าพเจ้าว่าเมื่อได้ผ้าจะมา ข้าพเจ้าก็ตอบวามานแน่ ในคืนเดือนหรือไม่ก็ปลายเดือน ข้าพเจ้าก็ควรจะขอให้ท่านรัฐมนตรีคอยให้แจ้งชัดว่า คืนเดือนไหนหรือปลายเดือนไหน ท่านเอาเป็นแน่

กันละ จนข้าพเจ้าไม่ขอการะถนยไปจังหวัดแล้ว เพราะเขาถามว่าถ้าเมื่อไรจะมา ข้าพเจ้าก็ตอบไม่ได้ ท่านรัฐมนตรีทอยว่า ไม่ทันเกอนก็ปลายนเคอน ขอการะทรวายซัด เท็จจริงว่า ตัว ๕ ล้านเมตรทว่าวระมานนี้อยู่ที่ไหน เอานั่น ๆ สักครวเวก ันเคอน ปลายนเคอนนระเล็กเสยก็

ในค่านการทรวงศีกษาธิการนั้น ตามนโยบายว้าจะมีการปรัยปรงครุ ในซอ้น ข้าพเจ้าใควจะซอดรายเรียนท่านรัฐมนตรีว้าการทรวงศีกษาธิการว้า ท่านพอจะให้คำ ทอยใควหรือไม๊ การทว้เราจะมีปรัยปรงครุหรือทวนบ่างครุนี้ รัฐบาลมีวิธีการอย่างไร เพราะจะได้ทำให้ครุ โดยเฉพาะอย่างป้งครุประชาบาลและครุเทศบาลต่าง ๆ ใควมี ความซุ่มซ่นซนซียง เพราะถ้านักรู้ว้าใควมีการปรัยปรงและเพิ่มวิทยฐานแล้ววิคใจใน การทำงานกัระทชน

อีกประการหนึ่ง ใควจะซอดรายเรียนท่านรัฐมนตรีว้าการทรวงการสาอารณ- สุข คือ ยักันในจังหวัดซงข้าพเจ้าใควมีโรคระยากเป็นแผลทเรียกกันว้า..... ข้าพเจ้าใควมาเรจาชลซอชยา แต่ปรักรกฎว้ายาทระซอใควกการทรวงการสาอารณสุข นั้นแพงกว้าราคาตลาด ข้าพเจ้าก็ไมรู้ว้าจะทำอย่างไร จึงขอการะชอเรียนถามว้า ในเรื่องโรคระยากนโดยะเฉพาะทหารเป็นกันมาก และเคกกันเรียนก็มากเช่นเคียวกัน ทางการทรวงการสาอารณสุขมีทางทระซอช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

๑๕.๓๔ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : เรื่องการซนภายศีกษาการทบแล้วมา นั้น เป็นเรื่องท่างทากรททว้เราจะต้องช่วยเหลือชวพวชวประมง ความจริงในการซนภายชา ลอดกัน เราใควค่านึงกุแล้วว้า เป็นราคาเท่าไร คือราคาค่างองซัพในค่างประเทศเป็น ราคาเท่าไร และเมื่อเทียบกันกับราคาเงินของเราทกค่างว้าเมื่อก่อนสงความแล้ว ข้าพเจ้าก็ขอการะชอชอคว้อยทว้ให้เห็นว้า ภายทชนมาแล้วนั้น สำหรัยปลาเค็ม ใคว เพิ่มซนก็โกละ ๒ ทวท ซึ่งถ้าหากเป็นปลาท ก็คงครวเวกโกละ ๕๐ สดางศ์ ซึ่งถ้า สมมติว้าส่งไปขายที่สิงคโปร์ก็เป็นราคาเพียงทงงเช่นค้เท่านั้นเอง ข้าพเจ้าใควมีค่าง้อง ของพวทชอค้ำปลาหลายคน ท้พรรณนวเหตุผลอย่างททำนใควกล่าวมาแล้ว และเทียบ ราคาขีในทลาคค้เมืองนถแล้ว ก็คงรวเวกโกละ ๑๐ สดางศ์เท่านั้นเอง ฉะนั้น เมื่อเรา ไปชวคค่างำมิเชียวค้วยเช่นนี้ก็ควรจะมีปรัยปรงราคาเสยใหม่ และเป็นหนาทชงเมืองนถ ทระทงปรัยปรงราคา ส่วนการปรัยปรงการ ประมงนั้นก็เป็นนโยบายของเราอยู่แล้วท

ระคือขงปรัยปรุง เพราะฉะนั้นในเวลา^{นี้}ก็มีความเห็นว่าถ้าจะให้^{มี}ปลาทูเต็มออกไปนอก
ประเทศก็ควรที่จะเปลี่ยนสภาพให้ปลาทูนั้นได้ขจรขจายระป่อง เพราะฉะนั้นจึงได้ดำเนินการ
คิดต่อกับรัฐบาลออสเตรเลีย ขอ^{ผู้}ชำนานูในการทำเครื่องระป่องเข้ามา และได้ส่ง
ข้าราชการผู้ชำนานูโดยเฉพาะของเราออกไปดูกิจการที่สหรัฐอเมริกาเพื่อหาวิธีเกี่ยวกับปลา
กระป่อง เรื่องปลาทูนั้นชาวประมงของทุกประเทศมีความเห็นว่าเมื่อลงหน้าฤดูกลาง มี
ปลาทูเหลือขายอยู่มากมาย ไม่มีอะไรเอาไปทำอะไร ก็หมกใส่เกลือไว้ จึงทำให้ราคา
ปลาทูตกลงไป แต่ถ้าหากว่าเราเอาปลาทูยัดใส่กระป่องแล้ว จะทำให้ราคาปลาทูดีขึ้น
ส่วนพ่อค้าที่เขามาวิ่งเค้นนั้น เขามาเฉพาะเรื่องปลาทูเท่านั้น ไม่ใช่ปลาอย่างอื่น
สำหรับปลาเค็มก็ไล่ละ ๒ ขาเท่านั้นแล้ว แต่ถ้าหากเป็นปลา ก็แพงไป ก่อนที่จะได้มี
การปรัยปรุงในเรื่องทำโรงงานทำเครื่องกระป่องยัดใส่ปลาทูนั้น ใครจะขอให้ท่านแยก
ปัญหา ๒ อันนี้ให้ที ปัญหาที่ควรพิจารณาไม่ได้กระทบกับเรื่องเกี่ยวกับบ้านชาว
ประมง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประมงนั้นเราจะช่วย แต่ปัญหาที่การพิจารณาเป็นปัญหา
เกี่ยวในเรื่องพ่อค้าอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว และขออย่าคิดว่าราคาในเมืองนอกนั้น เขาก็
ต้องพิจารณาปรัยปรุงความราคาค่าภาษีของเรา

๑๕.๖๗ น.

พ.อ. ช่าง เชาวศักดิ์สงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย : เมื่อ
ก็ได้มีสมาชิกถามปัญหาในเรื่องโรยทราย และโดยออกสถิติไว้ด้วยแล้วนั้น ข้าพเจ้าขอ
ชี้แจงว่าเป็นเรื่องของสถิติ เหตุถูกฉกรรจ์ปัญหาเรื่องดังกล่าว ถ้าเข้าลักษณะเหตุ
ถูกฉกรรจ์ที่มปลัน ก็ร่วมความอยู่ในจำนวนที่ข้าพเจ้าได้แสดงมาแล้ว ปัญหาเรื่องสถิติ
ขโมยควายเฉย ๆ ก็ไม่อยู่ในเรื่องที่ข้าพเจ้าได้แสดงมาแล้ว ปัญหาเรื่องสถิติควายและ
ปลันควายนั้นในการประชุมข้าหลวงประจำจังหวัด ก็ได้ชี้แจงและบรรยายเรื่องที่ว่า
ระเป็นอุปสรรคในการทำนา และก็เป็นที่น่าจับใจว่าศาลจังหวัดต่าง ๆ ได้พิจารณารงโทษ
ไปอย่างเต็มอัตรา ซึ่งเป็นกรช่วยเหลือพวกที่ทำงานส่วนหนึ่งด้วย สำหรับในค่านักานัน
ผู้ใหญ่น้ำที่ระช่วยปราบปรามโรยรัายนั้น ก็ได้รับความร่วมมือจากตำรวจท้องที่ ซึ่ง
ระให้ที่ถ่านผู้ใหญ่น้ำมีอาวุธแต่ก็ยังไม่วางเพียงพอ เรื่องอาวุธนั้นแม้แต่ตำรวจและ
อำเภอรโใช้อาวุธสมัยใหม่ ๆ ก็มีเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพออยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงต้อง
ช่วยกันไปก่อน และบางที่ทหารที่อยู่ในท้องถิ่นก็ได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดี เรื่องโรย

เพราะยาซัลฟายาซนิกก็ราคาถูก ยางซนิกก็ราคาแพง หรือจะเห็นอีกอย่างหนึ่ง คือเวลา
 ทางการทรงพระราชประสงค์ ได้พยายามแพร่หลายยาซัลฟาให้ทั่วถึงพวกพ่อค้าที่คุ้นยาไว้
 จึงได้เอายาซัลฟาออกจำหน่ายกันมาก ทำให้ราคาขายถูกลงก็ได้ ถ้าหากว่าท่านผู้แทน
 จังหวัดชลบุรี ได้รู้ความจริงว่าราคาขายในตลาดถูกกว่าราคาขายของกระทรวงสาธารณสุข
 แล้ว ข้าราชการยักยอกหรือขี้โกงจึงรีบจากท่านไปทำการต่อไป

๑๕.๕๒ น.

พ.อ.ม.ล. กร เดชชาติวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ : ความที่ท่าน
 สมาชิกแถลงเรื่องผ่าน ข้าราชการขอแถลงว่า ความจริงเรื่องเล่านี้ได้มาถึงสิงคโปร์ตั้งแต่วันที่
 ๒๒ เดือนก่อน แต่โดยเหตุที่มีของมากช่วยมากเหลือเกิน และนอกจากนั้น เรือที่
 ทำสิ่งไปไว้ก็รอกันแน่นจนเกินไปหมด ไม่มีทางที่จะขนได้โดยเร็ว เพราะฉะนั้นจึง
 จำเป็นต้องรอเวลาจนเอาสินค้าช่วยขนออกให้หมดเสียก่อน เพราะผ้าของเราอยู่ข้างล่าง
 ตามปกติควรจะต้องขนถ่ายกันเสร็จเรียบร้อยภายในเวลา ๗ วัน เป็นอย่างช้า แต่อย่างไร
 ไรก็ตาม ขอให้กำหนดที่แน่นอนว่า เรือผ้าที่ขยาลำเลียงมานั้นจะข้อมพระฤๅ
 ในวันที่ ๑๗ เดือนนี้ เวลา ๘ นาฬิกาเช้า และเมื่อมาถึงแล้วก็ให้ลำเลียงมาอีก
 หนึ่งต่อไป แต่คราวนี้มาดังนั้นละ

๑๕.๕๓ น.

นายทองอิน ภูวิพัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม : ความที่ท่าน
 สมาชิกจังหวัดระยอง ได้สอบถามถึงเรื่องว่า การอุตสาหกรรมจะสามารถเลี้ยงตัว
 ได้หรือไม่ รัฐบาลมีความมุ่งหมายที่จะทำการอุตสาหกรรมของรัฐบาลที่จะได้ปรับปรุง
 ให้มีการผลิตพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในเวลาอันสมควร ทั้งจะได้ส่งเสริมร่วมมือและ
 ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้น การจัดทำหลายอย่างด้วยกัน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม
 ทอผ้า ซึ่งเราทำเป็นจะต้องจัดทำให้มีผ้าพอสมควรแก่การใช้ตัวของประชาชน ใน
 การส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น ก็จำเป็นต้องร่วมมือกับราชการ เช่นการปลูกฝ้าย ะ
 ต้องร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ เช่นการทำนายผ้าให้แก่เอกชน ด้วยเราจะส่งเสริม
 อุตสาหกรรมในครอบครัวเพื่อเป็นการเลี้ยงตัวเอง ส่วนที่ท่านผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น
 ได้สอบถามถึงการอุตสาหกรรมบางประการที่ได้ทำไปแล้วไม่ได้ผลนั้น โดยเฉพาะ
 การส่งเสริมการทอผ้า โดยรัฐบาลที่แล้วมานั้นก็จะได้รับและไม่ส่งเสริมการ

อุตสาหกรรมตามที่มีรัฐบาลได้แถลงนโยบายมาแล้วนั้น ปรากฏว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งได้ขยับขยายของรัฐบาลไปแล้ว ไปซ้หากทุนเป็นจำนวนมากมาย เช่นนี้กระทรวงอุตสาหกรรม จะมั่นนโยบายปรองปรองสิ่งเหล่านี้อีก หรือว่าจะเลิกสัมปไตน์ ๑๕.๔๘ น.

พล ร.ต. ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม : ในเบื้องต้น ข้าพเจ้าขอชี้แจง ไม่ใช่เป็นการแก้ตัว คือการออกพระราชกำหนดนั้น ข้าพเจ้าออกไม่ได้ และการใช้ประมวลกฎหมายในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่นเช่นเห็นหน้าที่ส่วนรวม ความจริงไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องการใช้อกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยล้มละลาย และมรดกแก่บริเวณ ๗ หัวเมือง ซึ่งได้มีเรื่องเกิดขึ้น คงที่ท่านสมาชิกได้ชี้แจงเรื่องมานั้นเห็นความจริง คือเมื่อครั้งเจ้าคุณศรีฯ ยกคนเรือนนันทน์ไปอยู่ในมือของข้าพเจ้าแล้ว ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น มีอยู่ว่าถึงแม้ว่าจะไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ ก็มีอีกอย่างในทางปฏิบัติอยู่มาก ซึ่งถ้าแม้ว่า ข้าพเจ้าคัดค้านขอที่เขาแสดงว่ามีความยุ่งยากประการใดแล้วก็รู้สึกว่าจะกระทบเวลาของสภามากเกินไป อย่างไรก็ตามก็ข้าพเจ้าคงใจไว้ ถ้ามีโอกาสเดินทางไปทางภาคใต้ ข้าพเจ้าจะไปศึกษาเรื่องนี้ให้ต้องแก้ข้อสงสัยครั้งหนึ่ง

๑๕.๕๐ น.

นายพร มาทวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (อุทัยธานี) : ข้าพเจ้าได้ฟังนโยบายของรัฐบาลแล้วรู้สึกว่าเป็นที่พอใจ แต่ว่านโยบายนั้นเป็นแค่แนวทางซึ่งรัฐบาลมุ่งหมายจะปฏิบัติและหวังจะให้บังเกิดผลประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต รัฐบาล ๒ รัฐบาล หรือ ๓ รัฐบาลมาแล้วเข้าสู่นัก ได้แถลงนโยบายไว้ต่อสภาที่มีความมุ่งหมายที่จะให้บังเกิดผลดี แต่ข้าพเจ้าได้สังเกตทุกขณะ ทุกระยะเวลามาแล้ว เห็นว่าไม่ค่อยจะมีเกิดผลดีเต็ม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ตามนโยบายที่กล่าวมาแล้ว ข้อข้องใจของข้าพเจ้าก็คือว่าทำไมจึงไม่เกิดผลดีนั้น ในวันนี้รัฐบาลก็ได้แถลงนโยบายไปแล้ว แต่ทำให้กล่าวข้อข้องใจที่ข้าพเจ้าได้ถามไม่ ข้าพเจ้าได้ฟังมาตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรี ตลอดจนรัฐมนตรีทุก ๆ กระทรวงหาได้แถลงข้อข้องใจของข้าพเจ้าไม่ ข้อข้องใจของข้าพเจ้าคือนโยบายที่แถลงไว้นั้น จะบังเกิดผลหรือไม่ จะบังเกิดผลสมความมุ่งหมายหรือไม่ การที่จะปฏิบัติให้บังเกิดผลสมความมุ่งหมายในที่นี้ มิได้หมายความว่า จะให้

ท่านรัฐมนตรีแต่ละกระทรวงปฏิบัติงานนี้ด้วยตนเอง เช่นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คงไม่ถนัดยื่นออกไปร่ำรวยตัวเอง ท่านรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์คงไม่หาลำบากแก่ใจเอง ท่านรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขคงไม่หยาบมาแถมมาขายให้ด้วยตนเองเป็นแน่ คงต้องมัวแควงมือ คือข้าราชการเช่นตัวแทนช่วยเหลืออีกต่อหนึ่ง เครื่องมือของท่านคือข้าราชการ ข้าราชการนี้ ทั้งในส่วนตัวข้าราชการเอง ทั้งในค้ำท่านสมาชิก และในค้ำคนละคนไปจนถึงประชาชน และในใจของรัฐบาลเองก็ย่อมมีความรู้สึกอย่างอ่อนเพลียละเอียดใจเป็นอย่างมาก ไม่มีความเข้มแข็งพอ อันนี้แหละเป็นประการสำคัญที่ระดมลง โยบายที่ท่านประกาศไว้ ไม่บังเกิดผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย ข้าพเจ้าจึงขอเรียนถามท่านรัฐมนตรีและคณะรัฐบาลด้วยความเคารพว่า จะมีนโยบายปฏิบัติปรุงแก้ไขข้าราชการ ซึ่งเป็นเครื่องมือของท่านให้มีประสิทธิภาพเข้มแข็ง เพื่ออำนาจนโยบายของท่านให้สำเร็จผลตามความปรารถนาหรือไม่ประการใด ประการที่ ๒ คือวิธีปฏิบัติราชการของรัฐบาลเท่าที่พิมพ์อยู่เวลานี้มองเห็นว่า บางสิ่งบางอย่างขัดเขินเกินไป ไม่รัดกุมให้บังเกิดผล รู้สึกว่าเช่นเพียงการปฏิบัติในหลักสมัยนิยม ไม่ใช่หลักแห่งผล เพราะฉะนั้นในหลักการปฏิบัติราชการของรัฐบาลนี้ จะให้มีการแก้ไขเช่นประการใดให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง

ข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอเรียนและฝากไว้ด้วยความหวังว่า ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนก็คือรัฐบาลปรารถนาที่จะทำแต่ประโยชน์ที่จะพึงได้รับนั้น ราษฎรทั้ง ๑๘ ล้านนั้นต่างมีความมุ่งหมาย และต่างก็รอคอยอยู่แล้วทุกวันทุกเวลา ข้าพเจ้าขอรับรองรัฐบาลว่างานใดพึงปรารถนาและตั้งใจที่จะทำแล้ว ขอให้ใครเร่งรัดและพยายามมุ่งหมายที่จะให้บังเกิดผลแก่ประชาชนที่รอคอยอยู่แล้วในขณะนี้

สามประการขอความกรุณารัฐบาลแก้ไขโรคชงแฉลงให้ที่ประชุมทราบด้วย ๑๕.๕๕ น.

นายปรัด พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ในเรื่องข้าราชการนี้ก็ได้ทำที่ประมัยปรุงพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน ไม่แต่เพียงประมัยปรุงพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนใหม่เท่านั้น คือเราจะต้องดูแลความทุกข์ของข้าราชการให้เหมาะสม ข้อสำคัญที่สุดคือที่ว่า ถ้าต่อไปข้าราชการการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับทางราชการประจำแล้ว การงานจะได้ดำเนินโดยมีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ในบางแห่งเท่าที่สังเกตก็รู้สึกว่าข้าราชการ

บางหน่วยไม่แน่ใจในรัฐบาลขึ้นมา โดยหวังว่าจะมีรัฐบาลนั้น รัฐบาลนี้ อย่างนั้นก็
เหมือนกันเท่าที่ได้ยินมา เพราะฉะนั้นต่อไปถ้าหากว่าเราได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่อง
ข้าราชการประจำให้แยกออกเสียต่างหากจากกรมการเมืองดังที่เราได้วางไว้ในรัฐธรรมนูญ
แล้ว ก็เชื่อว่าเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้ข้าราชการประจำมุ่งหน้าที่จะทำงานของตนไป ด้วย
ความตั้งใจของใจงั้น

พลเรือรตพรพิศาล สมาชิกสภาผู้แทน (ตราด) : ข้าพเจ้าได้ฟังนโยบาย
ของรัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งส่วนมากก็ได้ฟังคำทอของรัฐบาลแล้ว ก็รู้สึก
ว่ามีความพอใจอยู่และเห็นว่าการบริหารราชการแผ่นดินนั้นจะต้องกระทำด้วยความระมัด
ระวังรอบคอบ เพราะฉะนั้นการที่ท่านสมาชิกสภาผู้แทนได้ซักถามก็เป็นการสมควร
แก่เวลาแล้วพอที่จะดำเนินการต่อไปได้แล้ว จึงขอเสนอให้ลงมติว่าสมควรระบุดการซัก
ถามต่อไป ผู้ใดมีรองขอให้ไปรคยชนรียรอง

มีสมาชิกบริวรอง

ประธาน : ถ้ามีผู้เสนอขอให้ยุติการซักถาม ใครมีความเห็นอย่างไร

นายยกเสียง เหมะภักติ สมาชิกสภาผู้แทน (ระนอง) : ข้าพเจ้าขอเสนอ
ให้เบ็ดตกิปรายต่อไป

มีสมาชิกบริวรอง

ประธาน : ข้าพเจ้าขอให้ประชุมลงมติ ท่านผู้ใดเห็นควรให้ดำเนินการซัก
ถามต่อไปได้ ขอให้ไปรคยชน

มีสมาชิกขึ้น ๑๕ นาย

ประธาน : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ไปรคยชน

มีสมาชิกขึ้น ๓๐ นาย

ประธาน : ฝ่ายที่เห็นควรให้ดำเนินการซักถามต่อไป มี ๑๕ คะแนน ฝ่ายที่
ไม่เห็นด้วยมี ๓๐ คะแนน เห็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้ยุติการซักถามต่อไปแล้ว ท่อ
ไปน ข้าพเจ้าขอถามที่ประชุมว่า ท่านผู้ใดเห็นควรให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลชุด
ไปรคยชน

มีสมาชิกขึ้น ๑๐ นาย

ประธาน : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ไปรคยชน

มีสมาชิกรวม ๒๖ นาย

ประธาน : ฝ่ายที่เห็นควรให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลชุกนี้ มี ๙๐ คะแนน
ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมี ๒๖ คะแนน เห็นอันว่ารัฐบาลนี้ควรกับความไว้วางใจจากสภา

๑๖.๕๗ น.

นายปรัด พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ข้าพเจ้าขอถือโอกาสขอขอบคุณท่านสมาชิกที่โ้ให้ความไว้วางใจแก่ข้าพเจ้า อันที่จริงในการที่ข้าพเจ้าได้มารับตำแหน่งนี้ ไม่ใช่เป็นความกระหาย หรือความอยาก เพราะว่าข้าพเจ้าก็ได้ปฏิบัติราชการมาหลายตำแหน่ง ถ้าพูดถึงความสุขส่วนตัว ข้าพเจ้ามีแต่เสียสละให้แก่ประเทศชาติเท่านั้น แต่เมื่อท่านทั้งหลายโ้ให้ความไว้วางใจแก่ข้าพเจ้าเช่นนั้น ก็เป็นการส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้ริ่ใช้ประเทศชาติต่อไป ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่โ้ให้ความไว้วางใจแก่ข้าพเจ้า

ในการประชุมรัฐสภาในวันก่อนนั้น เกี่ยวกับเรื่องสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลนั้น ทางรัฐบาลได้รับว่า ถ้าหากมีข้อชี้แจงแสดงรายละเอียดประการใดแล้ว ก็จะได้แถลง และรัฐบาลก็ได้ออกแถลงการณ์ของกรมตำรวจ เป็นฉบับที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งกรมโฆษณาการได้ประกาศทางหนังสือพิมพ์ และทางวิทยุกระจายเสียงตลอดแล้ว รัฐบาลจึงขอถือโอกาสแจ้งแสดงการณณ์ของกรมตำรวจรัฐสภาและทางรัฐบาลโ้ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสอบสวน และสืบสวนเรื่องนมาพร้อมอยู่แล้ว ท่านสมาชิกผู้โ้มีความข้องใจประการใดในเรื่องนี้ ขอโ้โปรดซักถามและระโ้โ้ให้คำทอຍให้กระจ่างที่สุดเท่าที่จะทอຍโ้ได้ในขณะนี้

๑๖.๑๕ น.

นายเชอ สนันเมือง สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์) : ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นความกรุณาของทางฝ่ายรัฐบาล ที่ให้ซักถามกิจการเกี่ยวกับการสวรรคต ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่เรื่องที่ข้าพเจ้าจะขอซักถามนั้น ก็เนื่องจากว่ามีเสียงโงมโงมเป็นข่าวอูกูล มีคนเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ใคร่เชื่อจิตใจหรือมั่นใจในแถลงการณ์ของรัฐบาลยังมีเป็นจำนวนมากที่ยังสงสัยว่า การสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นการถูกลอบปลงพระชนม์ เพราะฉะนั้น จึงใคร่ขอให้รัฐบาลแถลงให้ชัดเจนขึ้นที่แน่มแจ้งว่า การสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ไม่ใช่เป็นการถูกลอบปลงพระ

ชนม์ แต่เข้าไปโดยเหตุบังเอิญ กษัตริย์บาลโค้ออกคำสั่งลงการณไปแล้ว ทั้งเพื่อ
ซัดความเข้าใจลึกของประชาชนชาวไทยที่เป็นอยู่ในเวลานั้น

พล ต.ท. พระรามอินทรา อธิบดีกรมตำรวจ : ตามเสียงข่าวเล่าลือกันว่า พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสวรรคตโดยมีผลอยุ่ทำร้ายนั้น โดยเหตุผลและหลักฐานเท่า
ที่สอบสวนมาแล้วยังไม่มีความชัดเจนให้สงสัยว่า โค้อดลอบปลงพระชนม์ เพราะเหตุ
ก็ปรากฏแจ้งชัดในคำสั่งการณของรัฐบาลแล้ว ซึ่งหวังว่าท่านทั้งหลายคงจะทราบ
อยู่แล้ว และต่อมาในการสอบสวนก็ให้ความเพิ่มเติมมาอีก ทั้งให้ท่านเหล่านั้นเพื่อ
แสดงแก่สถานก๊วย เพราะการพิทักษ์รักษาพระองค์นั้น ได้รักษามไว้หลายชั้น มีทั้ง
ยามสามัญ ค้อมหาคเล็ก และยามตำรวจหลวง และมหายเล็กก็อยู่ใกล้ชิดพระองค์
มาก เพราะฉะนั้นการที่จะมีใครปลงปลอมเข้าไป ตามธรรมดาที่ย่อมเข้าไปไม่ได้
แล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ถวายความอารักขา ก็ล้วนเป็นผู้ที่มีความจงรักภักดี
สูง เพราะฉะนั้นจึงสงสัยไม่ไว้ความเลยว่า จะมีผู้ใดจะเกลี้ยขงซึ่งทำร้ายพระองค์ได้ใน
ขณะนั้น ได้ทำและที่มาให้ก๊วยแล้ว ถ้าระกก็ไประกไว้ และต่อมา การตรวจสอบ
ก็ทำทำจนออกเมื่อวานนี้โดยละเอียด ปรากฏว่าได้กระสุนปืนในพระที่ ซึ่งในวันแรกไม่ได้
ตรวจละเอียดนัก เกี่ยวกัมีพระเจ้านั่นกินและพระเชษฐาประเพณี ซึ่งจะตรวจวิธีรักษาอยู่มาก
เมื่อวานนี้ก็ได้สอบสวนเพิ่มเติมอีก ได้ตรวจศพผู้ปลงปลอมทันทีแล้ว ก็ได้มีรอยกระสุน
ปืน ในร่องลูกกระสุนนั้น ก็ได้ทดลองแล้ว การทดลองนั้น คือยิงหม ซึ่งในต้นถ้าสภา
ต้องการทราบ ก็ระแสดงให้ดูเหมือนกัน กระสุนปืนในพระที่ซึ่งมีรอยเข็มแทงขณะ
นั้น มีรอยที่ใกล้ชิดพระองค์นั้นขึ้นฐานไว้ว่า เช่นอันขนาดเดียวกัน แต่เสียใจที่กรม
วิทยาศาสตร์ได้รีบขยายเส้นผ่าวงศไม่ออก มองไม่เห็นละเอียดนัก ส่วนขนาด
ผลทมนันก็ได้ทำการชันสูตรเสียแล้ว เพราะฉะนั้นเหตุกลในเรื่องที่กล่าว ถูกปลง
พระชนม์นั้นยังไม่มี ความคำสั่งการณที่กล่าวไปแล้วว่า ที่ผลไม่มีรอยให้มัน
เป็นแต่เพียงการสงสัย วันนั้นจึงได้ทดลองกันเขาที่ระหมมาลงยิงก็ในระยะใกล้ชิด
เพียง ๖ นิ้ว ก็ไม่มีรอยไหม้ทั้งรอยเข้ารอยออก ก็ไม่ได้กว่ากันเท่าไร บางรอยก็
เล็กกว่ากัน บางรอยก็เท่ากัน ได้ทดลองแล้ว และได้เอามาให้ก๊วย

พล ต.ท. พระรามอินทรา อธิบดีกรมตำรวจ : ได้เอาหัวหมซึ่งทดลองยิง พร้อม
ก๊วยแผนที่ในพระราชฐาน และห้องพระที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต ออก

วางให้สมาชิกทุก สมาชิกพากันลุกขึ้นไปทูลทูลและแผนถนนโดยทูลด้วยกัน
๑๖.๑๕ น.

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ (กานพงเพชร) : พยายามที่จะให้ความกระจ่างใน
เรื่องที่จะไม่ให้ความรู้สึกนึกคิดไปเป็นอย่างอื่น ในทางที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จ
สวรรคตมาแล้ว ถ้าหากว่าเราปล่อยให้เรื่องเลือน ๆ ลอย ๆ อีกไม่เข้าใจในฐานที่พวก
ข้าพเจ้าก็เป็นพสกนิกรของพระองค์ท่าน ท่านต้องมาสวรรคตเช่นนี้โดยประจักษ์กันถ้วน
ก็ย่อมมีทางชวนให้คิดไปในทางอื่นได้ว่า ท่านเป็นพระมหากษัตริย์มีฐานะสูงส่งและ
เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนชาวไทย ท่านปราศจากหลักประกันในเรื่องความ
ปลอดภัย ถ้าสมมติว่าพระมหากษัตริย์เช่นนี้ก็ย่อมระมัดระวังไม่ควรถูกรังแก ฉะนั้นในฐานที่
ระให้ความคุ้มครองแก่พระมหากษัตริย์องค์ต่อไปให้มีหลักประกันอันมั่นคง ในชั้นแรก
กระผมใคร่ขอเรียนถามรัฐบาลว่า ในเรื่องหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกบุคคลเข้า
บรรพในสำนักพระราชวังในชั้นต่อไปเราจะพิจารณาหลักเกณฑ์เหตุผลอย่างไร
บ้าง อันเหตุผลประการแรกเพื่อประกันความมั่นคงและอุทมนต์ฝ่ายนี้และอุทมนต์
ประชาชนทั่วไป ก็กระผมขอเรียนถามกระผมได้ทราบจากท่านอธิบดีกรมตำรวจว่า
ท่านได้เข้าตรวจดูบุคคลกระสุนที่ใดหมดอน แต่วันถัดลงวันแรกท่านอธิบายว่าขาดผล
ซึ่งพระองค์ต้องลูกกระสุนฝังใน บัญหาท่านว่าได้พบลูกกระสุนฝังใน ลูกกระสุนฝัง
ลงในมาจากไหน ก็เป็นเรื่องที่ว่าขาดผลซึ่งต้องพระองค์แล้วแต่ลูกกระสุนที่หาย
จากไหน ซึ่งคำแถลงการณ์ของกรมตำรวจที่ไว้ไว้ในครั้งแรกก็พยายามหลักฐานได้มา
ใหม่ซึ่งกันอยู่ในตัวไหน ๆ แถลงแล้วก็แถลงให้กระจ่างว่า ลูกกระสุนฝังในมาจากไหน
ทางใด ลำห้วยขาดผลสันนิษฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใดสันนิษฐานไว้วันใดมีการ
ชันสูตรพลิกศพได้กระทำคดีความกระบวนวิธีพิจารณา ซึ่งโดยปกติเมื่อพระองค์ท่าน
สวรรคตเช่นนี้ อย่างน้อยที่สุดก็ในเรื่องขาดผลเป็นเรื่องพยายามหลักฐานสำคัญและซึ่ง
ข้อพิสูจน์ว่ากระสุนฝังในอย่างไร ชนิดใด เป็นการสมควรหรือไม่ที่จะแยกขาดผลให้
เชี่ยวชาญชันสูตรพลิกศพว่าผลเหล่านั้นลูกอะไร มาจากไหน ออกไปของไหน
ก็เมื่อเจ้าหน้าที่ ไปถึงแล้วขณะที่เจ้าหน้าที่ ไปถึงได้มีการแยกขาดผลแล้ว เช่นนั้นก็ย่อมเป็น
การที่จะสันนิษฐานหรือเอาแน่นอนไม่ได้ว่าขาดผลต้องกระสุนฝังใน ต้องมาจากไหน
ประการที่ ๓ ก็คือว่าคำแถลงการณ์ของกรมตำรวจแถลงว่าลูกกระสุนฝังใน

แต่คำสัมภาษณ์อธิบดีกรมการแพทย์ว่าท่านเป็นผู้ตรวจพระศพ และผู้ทนายทอภัยพิบาย
 ความว่าลูกกระสุนชนซึ่งชนชกโค่งในพระเศียร คงทะลุกันหลัง นั้นเป็นประเด็น
 สำคัญในคำแถลงคดีคำสัมภาษณ์ชกแย้งกัน เราก็คงขอให้มีการชกซึ่งบุคคลอื่นเข้าใจ
 อย่างโน้นอย่างนี้ให้ทนายไปเสียบ้าง ถ้าหากว่ามีใครถามข้าพเจ้าว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 สวรรคตโดยกรมตำรวจไปสืบสวนสอบสวนใครเหตุผลอย่างไร เมื่อข้าพเจ้าได้รับ
 คำอธิบายจากกรมตำรวจโดยแน่ชัดแล้ว ข้าพเจ้าก็พอจะพอได้ แต่โดยเหตุที่การสนับสนุน
 ของกรมตำรวจใช้คำว่าลอย ๆ ว่าการกระเป็นเช่นนั้นอย่างนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรใช้
 หลักคำสนับสนุนเช่นนั้น อย่างน้อยกรมตำรวจควรระสับระสอยสอบสวนเอาให้ได้เหตุผล
 แน่ชัดเสียก่อน อย่างคว่นำใช้เหตุผลสนับสนุน ทักทักอย่างนั้นอย่างนั้น ในกรณีเช่น
 เรายังไม่ควรใช้หลักสนับสนุนนี้ ประการที่ ๔

ในเรื่องสนับสนุนเป็นเหตุผลทำให้บุคคลทั้งหลายอ่านคำแถลงการณ์ของกรม
 ตำรวจเข้าใจไขว่เขวทางอื่นหมด เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้กรมตำรวจและผู้
 เชี่ยวชาญทางแพทย์ได้อธิบายในเรื่องนี้แก่ข้าพเจ้า เพื่อยะได้ไปแจ้งแก่พี่น้องทางจังหวัด
 ให้ทราบในเหตุผลโดยละเอียด.

๑๖.๒๐ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ก่อนที่ท่านผู้เชี่ยวชาญจะชี้แจง ข้าพ-
 เจ้าขอถือโอกาสทอภัยท่านเมื่อกันสักเล็กน้อย เพราะเหตุว่าถ้อยคำที่กล่าว ๒ ตอน คือ
 เกี่ยวกับการตรวจพระศพหน้าทพระราชวังตอนหนึ่ง เพื่อให้ท่านทั้งหลายที่อยู่ในทเจ้าไว้ชด
 แจ้งว่า การตรวจพระศพหน้าทพระราชวังนั้นเป็นเรื่องซึ่งรวมกันพระราชวังไว้ และ
 ความจริงเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาว่าผู้ใดควรอยู่และผู้ใดไม่ควรอยู่ ในเรื่อง
 นั้นรัฐบาลก่อนได้มอยู่เสมอ และอีกอย่างหนึ่งมหาคเล็กประจำอยู่ทวานั้นเป็นมหาคเล็ก
 ครึ่งรัชกาลที่ ๗ อยู่ตลอดมา หรือและอย่างคนเคยมีราชกรณอยู่มาตั้งแต่ครึ่งรัชกาลที่ ๖

ส่วนเสียงลือลือกล่าวว่าคนนั้นคนนั้นออกมาแล้วทำไปอย่างนั้นอย่างนั้น นักเขียนเรื่อง
 ลือลือของมาจกความอริยาเป็นมุต หรือมีอย่างข้างยู เช่นคนเป็นมุตเหตุลือลือเอง
 อย่างนั้นถ้าผู้ใดประสงค์จะทราบเรื่องนั้นโดยละเอียด ข้าพเจ้ามีหลักฐานพร้อมที่จะแจ้งให้
 ทราบได้ และเวลานักโค่งให้เจ้าหน้าทรวบรวมไว้แล้วว่าจำนวนอย่างข้างยูมีบุคคลโค
 และจำพวกโคบ้าง แล้วสาเหตุเป็นมาอย่างไร ข้าพเจ้าจะแสดงให้กเห็นหลักฐาน นอก

จากพระไวยนั้นมาว่ากล่าวออกเล่าอย่างนั้น และอีกอย่างหนึ่ง สำหรับในเรื่องพระองค์นั้น ข้าพ-
 เจ้ารู้สึกได้ว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ซึ่งจงรักภักดีท่านมากที่สุดกว่าหลาย ๆ คน ในขณะที่ท่านประจำ
 อย ในต่างประเทศหรือที่ท่านใดกลับมาแล้วก็ กิ่งไคอันเป็นสิ่งที่ท่านพึงปรารถนาในส่วน
 พระองค์ท่าน ข้าพเจ้าก็คิดว่า หรืออย่างสิ่งบางอย่างเมื่อท่านทรงมีสิ่งตามข้อความอย่าง
 หนึ่งอย่างไคอันเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าก็ไคซึ่งแรงความกระตือรือร้นของแนวรัฐธรรมนูญ
 ความนิสัยของข้าพเจ้าซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้ถือความซื่อสัตย์ต่อพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้าไม่ได้
 อ้าง หรือเอาพระนามของท่านไปอ้างในที่ชุมนุมชนใด ๆ ซึ่งบางแห่งท่านหรือในกรณี
 ที่ท่านสวรรคตแล้ว ข้าพเจ้าก็พยายามที่สุดซึ่งที่พยายามทำในเรื่องนี้ให้ชาวกระว้าง
 เพราะเป็นพระมหากษัตริย์ เราจะทำให้เรื่องง่ายอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่ปรารถนา
 ทำอย่างคนบางคนทำ โดยช่วยโอกาสเอาเรื่องสวรรคตของท่านไปโหมหนาด่าว่าร้าย
 และวันนั้นพระคองกล่าวเสียด้วยว่าข้าพเจ้าได้ทราบเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต
 นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบราวประมาณเกือบ ๑๐ นาฬิกา เวลานั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทยกับอธิบดีกรมตำรวจได้มาขานเฝ้าจากกรมมฤตกรรมสันตะโตรีศ ข้าพเจ้า
 จึงโทรศัพท์เชิญราชเลขาไปด้วย เมื่อไปถึงแล้วเราคุยข้างล่างยังไม่ขึ้นไปข้างบนเพราะ
 เหตุว่าเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ จึงไปเชิญเจ้านายผู้ใหญ่มาพร้อมแล้วจึงขึ้นไปชั้นบน
 ส่วนในทางชั้นบนของท่านเป็นเรื่องที่ท่านทำชั้นบนที่ทำปฐมพยาบาลในชั้นบน ข้าพเจ้า
 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วยเจ้านายชั้นมิดกรมชั้นนายทฯ เป็นผู้นำ
 ขึ้นไป ไคขึ้นไปเป็นเวลาที่ยังเศษ ๆ แล้ว ขึ้นไปวัดพระบรมศพ และความจริงในการ
 ตรวจพระไวยได้ตรวจพระมหากษัตริย์เหมือนคนอื่นไม่ได้ ข้าพเจ้าเป็นนักเรียนกฎหมาย
 ข้าพเจ้ารู้เรื่องวิधिพิจารณาความอาญาว่าเป็นอย่างไร และจะต้องทำอย่างไร ก็ไคยก
 กับอธิบดีกรมตำรวจว่าเราจะตั้งทำให้แน่ชัด เช่นเหมือนอย่างว่าออกให้หมอเอาโพสติก
 ไปใส่พระกระโหลก ข้าพเจ้าก็ไม่รู้ราชาศัพท์ก็ ไคปรึกษากับเจ้านายบอกว่าท่านสิ้นพระ
 ศีรษะ ข้าพเจ้าไคทั้งขึ้นทั้งสอง ถ้าจะตั้งฝ่าพระกระโหลกก็เช่นเรื่องพระศพของพระ
 มหาดกษัตริย์จะทำให้อย่างพระราชประเพณี และวิधिพิจารณาก็มี เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงคิด
 สันว่าเราจะตั้งสอบถามผู้ที่อยู่ใกล้ซีก และแพทย์ประจำพระองค์ก็ออกหลวงงินด้วย ๆ
 เป็นผู้ปฐมพยาบาลที่ระกล่าววันนั้น เรื่องเป็นมาอย่างไร ข้าพเจ้ารู้ว่าผมพวกที่แก่ง
 ท่านต่าง ๆ นานา ไคให้มหาชนเข้าใจผิด และสำหรับในหลวงพระองค์คนทุกคนที่เ

๑๖.๓๐ น.

พ.ต. นิตย เวชวิศิษฐ์ อธิบดีกรมแพทย : ในกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 สวรรคตครั้งนั้นข้าพเจ้าได้เฝ้าฯ ให้ฟังว่า ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๙๙ เวลา ๙
 นาฬิกาครึ่งเศษ ๆ เจ้าหน้าทีสำนักพระราชวัง พร้อมด้วยนายพันตำรวจตรีโทคนหนึ่งได้มาที่
 บ้านข้าพเจ้าออกมารับสั่งให้เสด็จขึ้น ข้าพเจ้าถามว่ามีเรื่องอะไรก็เล่าให้ฟังบอกว่า ได้ยิน
 เสียงฆ้องขึ้นข้าพเจ้าก็รีบแต่งตัวภายใน ๓ นาทีก็ขึ้นรถไป ครั้นไปถึงพระบรมราชวังขึ้นไป
 ข้างบนก็เห็นพระชนมและพระอนุชาทรงพระกันแสงอยู่ที่พระบาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ภายนอกมุ้ง ข้าพเจ้าก็โผล่ไปก็ดูพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เห็นว่าสิ้นพระชนม์แล้ว และ
 ออกมากราบทูลว่าไม่มีหนทางที่จะช่วยเหลือประการใด ท่านจึงรับสั่งว่าให้คอยทูลทวง
 ข้าพเจ้าก็ไปคอยทูลทวงเห็นท่านบรมมหาราช พระเศียรหนุนหมอน พระพักตร์ทรง มือ
 ที่สองคงอยู่ในท่าอรรคมหา และที่พระเศียรนั้นมีผ้าพันพระเศียรอยู่ และมีพระโลหิตปรู
 ตามพระพักตร์ข้างตามสมควร ส่วนมากพระโลหิตอยู่ที่พระแท่น เหมือนเช่นข้าพเจ้า
 จึงไปกราบถวายพระเพลิงด้วยเจ้าหน้าทีว่า ไหน ๆ ก็ไม่มีหนทางที่จะแก้ไขขึ้นมาแล้วก็นำ
 ที่ระโหรงคราศรีรัตนโกสินทร์ เพราะเหตุว่าเกรงว่าจะมีการสงฆ์พระศพ เมื่อเห็นที่ตกลง
 เช่นนี้แล้วข้าพเจ้าจึงไปเลือกเอาผ้าพันพระเศียรออก ก็ปรากฏว่าที่หน้าพระนลาฏเห็นอพระ
 โขนงค่อนข้างซ้ายเล็กน้อย มีปากมอสรอยขึ้นข้างหลังที่แตกขาดเป็นรูปถากยาวขนาด
 ประมาณ ๒ เซนติเมตร และใต้หลังมีพระศพระอยู่ และมีเศษพระอุษาศีมาเข้ามอเช่น
 นี้แล้วข้าพเจ้าจึงปรึกษากันว่าถ้าหากว่าทางใต้ลงค่อนเรียบร้อยแล้ว พระศพจะไม่สวย จึงขอ
 เชื่อมกับซ้ายเป็นอรรคมหาทาง ๔ ซ้ายให้ติดกัน แล้วมีใ้ใครจะทำอะไรมา เสริ้วแล้ว
 เปลี่ยนทรงฉลองพระองค์ แล้วจึงลงมาข้างล่างค่อนประมาณ ๑๑ นาฬิกาซึ่งนายกรัฐมน
 ตรี และรัฐมนตรีมหาดไทย อธิบดีกรมตำรวจได้ไป เวลานั้นข้าพเจ้าอยู่ข้างล่างก็ได้มีการ
 สอบสวน ส่วนท่านได้ขึ้นไปดูเห็นพระศพได้เคลื่อนที่ไปอยู่ยกพระแท่นหนึ่ง ซึ่งมีเสียง
 โธษฐานกันว่าท่านบรมมหาราชสวรรคตที่พระแท่นนั้นแล้ว ความจริงท่านบรมมหาราชอยู่กลาง
 พระที่ไม้เคลื่อนของท่านเอง มาค่อนจึงได้เคลื่อนที่ไปคิดว่าอาจจะมิได้เคลื่อนออกทางอน
 ุกรมวัง จึงได้ถือไปพลแต่ลออกที่ท้ายทอยพระเศียรซึ่งค่อนข้างซ้ายเล็กน้อย ซึ่งก็อพระ
 ครงขาดแลลงข้างหลังนั้นเป็นรอยหนึ่งลึกแหว่งออกไม่มีพระอุษาศีแตกออก ๒-๓ ชิ้น ข้าพเจ้า
 ได้กราบทูลพระเจ้าอยู่หัว ท่านรับสั่งบอกว่าให้ไปหากระสุนกระสุนปืนหรือไม่ ข้าพเจ้าไปหา
 ุโดยใช้ปากคีมของเจ้าหน้าที่ขยมาไปค้นก็ไม่พบ แล้วกลับมาทางฝ่ายอธิบดีกรมตำรวจ

สืบสวนเพิ่มเติมปรากฏว่า หมอหนองสูงทั้งสองข้าง แต่ลูกกระสุนปืนไปอยู่ในที่นอนจริง
พอได้.

นายธรรมบุญ เทียนเงิน (ชลบุรี) : เวียงนันทาที่โคชแวงมาแลวกพอจะฟัง
ได้ ข้าพเจ้าขอเรียนโดยความสุจริตจริงๆ ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนี้ความที่ท่านนายกรัฐมนตรี
ได้แถลงเมื่อก่อนมีการโหมในทิศทาง ๆ ถ้าในสภา ๆ นั้นเราโคชแวงนั้นก็พอจะเข้าใจ
ใจได้ แต่การลือนั้นได้เป็นไปอย่างใหญ่โต ข้าพเจ้าได้พบเพื่อนที่มาจากต่างจังหวัดก็ได้
มีการลือกันว่าท่านผู้หลักผู้ใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการที่ท่านทำให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้สวรรคต เพราะฉะนั้นหลักฐานต่าง ๆ ที่ท่านนายกรัฐมนตรีว่า ข้าพเจ้าขอกราบ
เรียนว่าถ้าโคชแวงให้แพร่หลายไปในที่ต่าง ๆ แล้วจะมีประโยชน์มาก มีประโยชน์ใน
การที่กักชาวออกศึกได้ เพราะว่าชาวออกศึกในขณะนั้น เราพอจะแก้ได้ แต่ถ้าแพร่ไปใน
ต่างจังหวัดโดยที่ราษฎรไม่รู้ไม่ชี้แล้วจะทำให้มีวิหิงงยังขึ้น และยังการเลือกตั้งคราว
นี้ข้าพเจ้าเข้าใจว่าอะไรไปกันใหญ่โคชแวงก็เกี่ยว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเข้าใจว่าระพิมพ์เอกสาร
ต่าง ๆ แยกไปตามกรมการอำเภอ ถ้ามันผู้ใหญ่นั่น ข้าพเจ้าคิดว่าจะมีประโยชน์

๑๖.๓๘ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : หลักฐานต่าง ๆ ทั้งที่ระพิมพ์และ
ตอนแรกได้สืบสวนแล้วในบัญชีที่รวบรวมไว้ว่าใครไปฝากก็มีอย่างละเอียด และประกอบ
ทั้งได้พยายามบุคคลที่ผ่านไปที่บ้านเห็นไฟสว่าง ก็คืออัยการกรมตำรวจนั้นอยู่ในสืบสวน
กระทรวงศาลกันคน เช่นอยู่เช่นนั้นแล้วชาวต่าง ๆ ไปมากมาย แต่ขอยืนยันว่าในส่วน
รัฐบาลที่แล้วมา หรือตัวข้าพเจ้าเองแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้มีการทำเพรสเซอร์
คือไปยังก็อะไรท่าน ท่านรับสั่งให้ปฏิบัติอย่างไรก็ปฏิบัติเช่นนั้น หรืออย่างวันที่ ๒
ก่อนเสด็จสำเพ็ง ท่านให้ราชเลขาธิการให้เรียกขานเข้าไปในการที่ท่าน จะเสด็จกลับเมือง
นอกก็เรียกที่บนที่ตนใด ส่วนชาวลืออะไรต่าง ๆ เช่นมดลูกรมเพื่อระดมมาได้แล้วว่า
ว่านั่นได้สืบเนื่องมาจากวิชาการชนิดไหนและมาอย่างไร และท่านเป็นพระมหากษัตริย์
ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ การที่รัฐบาลจะทำเพรสเซอร์หรือไปทำอะไรท่านไม่มีเหตุผล
ประการใด นอกจากว่าเป็นการแกล้งกลั่นกันสุดแต่แต่อารมณ์ของผู้นั้นจะเป็นอย่างไร
นั้นข้าพเจ้าขอกล่าวให้สั้น และนอกจากนั้นยังมีเอกสารบางฉบับซึ่งตีพิมพ์ขึ้น วันที่ ๘
หมายความว่าก่อนวันที่ ๘ ก็มีตีพิมพ์เรื่องคงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์บ้าง อะไรบ้าง

ต่าง ๆ นานา ก่อนสวรรคตหนังสือพิมพ์ข้าพเจ้าไม่ได้นับยี่สิบหนังสือฉบับ ๆ หรือ
 กล่าวเช่นนั้น หรือกล่าวเรื่องผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จริง เพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เสด็จมีสั่งถามข้าพเจ้าว่า วิธีการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เขาทำกันอย่างไร
 ข้าพเจ้ากราบทูลท่านว่ามี ๒ อย่าง คือระหว่างทรงพระเยาว์ก็ประกาศหรือถ้ายังไม่ทรง
 พระเยาว์ก็เทียบได้ก็อย่างเจ้าฟ้ากรมพระนริศ ๆ อย่างแปลกเล่า ๆ กรณีเช่นนั้นมาตาม
 สภา ๆ แล้วนายกรัฐมนตรีจึงนามรัชสีนของพระบรมราชโองการ เพราะมีพระราชกฤษฎ
 ีกาแยกยศข้อยู่ ข้าพเจ้าเป็นคนรักษาแยกข้อย ข้าพเจ้าไม่พูดพล่อย ๆ ข้อความก็ต้อง
 กันอย่างที่ประธานและรองประธานทั้งสองคนกราบทูลอย่างนั้นนั่นมียก และให้การที่
 กรมตำรวจเรียบร้อย ในส่วนรัฐบาลและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่มีอะไรเลย ข้าพเจ้า
 ยึดถือใจและถ่อมใจว่าข้าพเจ้าได้รับใช้พระมหากษัตริย์ของข้าพเจ้า ด้วยความซื่อสัตย์
 สุจริตที่ข้าพเจ้าได้ทำมา ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นแล้วว่าด้วยการกระทำอย่างซื่อสัตย์
 สุจริตไม่ใช่ด้วยการพูดของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอขานันว่าระหว่างรัฐบาล
 กับพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่เรื่องระหว่างข้าพเจ้าหรือระหว่างรัฐบาลกับพระมหากษัตริย์

นายประสาธ ไชยโย (ยะลา) : ตามที่ท่านอธิบดีกรมการแพทย์ได้ชี้แจง
 เมื่อก่อน ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจชัดแจ้งว่ากระสุนปืนปลีกระเจ้าอยู่หัว ว่าถูกที่ด้วยทอย
 ก่อนหรือถูกที่พระนลาฏก่อน ขอให้ชี้แจงให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

พ.ต. นิตย์ เวชวิศิษฐ์ : เรื่องนี้เป็นการสันนิษฐานยาก เพราะเหตุว่าการ
 สันนิษฐานละเอียดกันเราจำเป็นต้องแยกแยะโลกคือระยะ จึงจะทราบว่าภายในกระตักเอน
 เขียงไปทางไหน หรืออะไรส่วนหนึ่งส่วนใด แต่ส่วนพระบรมศพพระเจ้าอยู่หัวนั้นก่อนที่
 ข้าพเจ้าได้ไปถึงก็ได้มีการปฐมพยาบาลโดยพระพลเสียงมาแล้ว เพราะฉะนั้นการสันนิษ
 ฐานยากแผลถายนอกก็ถ้ายาก นอกจากนั้นเราไม่เห็นภายในจึงสันนิษฐานได้ยาก แต่
 ตามที่โต้แย้งมาจากนั้นก็ชัดก็ให้ความว่าในขณะที่ทรงบนลงนภายหลังไม่นานนัก สม
 เด็จพระชนนีและพระพลเสียงก็ได้วิ่งเข้าไปก็เห็นว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมหงาย พระ
 พักตร์เอนขวานิดหน่อย ซึ่งเจ้าหน้าที่พระพลเสียงก็ได้ถวายการปฐมพยาบาลยากแผล
 และอธิบดีเชิญพระพักตร์ให้ตั้งอยู่ในแนวที่ตรง

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ขออนุญาตท่านประธานให้อธิบดี
 กรมการแพทย์ซึ่งได้ไปเสวยในหลวงพระองค์อยู่ขณะนี้ ท่านทรงเชื่อว่ากระไรตามที่ท่าน

รมีสั่งกษัตริย์บิดรมารวมทัพและผีโกลาซิกอยู่ที่หัว แล้วชกให้ลอบบิดรมารวมทัพ
ตกลงว่าทำนเชื้อว่าเป็นอะไร

พ.ต. นิตย เวชวิสินธุ์ : ในตอนกลางคืนประมาณ ๑ ยามซึ่งมีรับสั่งให้เล่า
ทรงปรึกษาเรื่องพระอาการประชวรเล็กน้อย และเมื่อปรึกษาเสร็จแล้วก็รับสั่งว่า อาการ
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งเชื่อกันว่าเกิดเหตุชั้เทศที่ไม่ได้คิดเป็นอย่างอื่น

นายเทียม ไชยนิษฐ์ (ตลก) : ข้าพเจ้าอยากขอไต่ถามคำอธิบายของท่าน
อธิการกรมตำรวจเพื่อให้หายข้องใจตามที่บางคนพูดกันเล็กน้อย ก็ขอว่าข้าพเจ้ายังคาด
คิดไม่ถึงว่า คือปลัดและลของพระสุนชั้นที่เข้าถ้ายังมีระดูครองอยู่ข้างหน้าแล้วมีที่จะเป็น
รูปกลม และปกติ กระจกพระนลาฏถ้าจะแตกออกก็แตกข้างใน ทุเหม็นอนอัยกกรม
ตำรวว่ากระจกพระนลาฏจะตอนออกมา และอีกประการหนึ่ง แผลพระสุนชั้นออกตาม
ที่ข้าพเจ้าทราบมาที่ทราบฐานที่ข้าพเจ้าเคยขึ้นสัตว์พลัดศพและเคยเห็นแผลถูกพระสุน
ชั้นมามาก และเพราะข้าพเจ้าเคยเป็นกรมการอำเภอและเป็นทหารมา ข้าพเจ้าเห็นแผล
เข้ามีที่จะเล็กกว่าแผลออก หนึ่งทางขึ้นแผลเข้าและทางขึ้นแผลออก แผลออกจะ
ใหญ่กว่าแผลเข้า และเมื่ออธิบายซึ่งท่านก็สามารถอยู่แล้ว ไต่ถามพระสุนศวรพระศพ
นั้นก็น่าจะไต่เห็นแผลข้างหลังนึ่งจะใหญ่กว่าแผลเข้า ทุเหม็นอนเมื่อคืนที่ข้าพเจ้าฟังไม่
ถนัดว่าท่านเห็นหรือไม่ อีกประการหนึ่ง แผลเข้าของพระสุนชั้นโดยมากมีที่จะเป็นรูปกลม
ถ้าหากว่า เพราะว่าเป็นเข้าไปแล้วหรือออกก็กระถูกทะลุหนึ่ง ๆ ย่อมต้องคงขนาดนั้นย่อม
เป็นแผลออก หนึ่งไต่ทราบจากอธิการกรมตำรวจที่ตกลงว่าแผลพระนลาฏมีรอยฉีกเป็น ๓
แฉก ข้าพเจ้าอยากขอให้ลอบบิดรมาช่วยให้อธิบายให้ฟังให้หายข้องใจอยู่ข้าง และอีก
ประการหนึ่งข้าพเจ้ายังคิดอยู่ยังไม่ตกว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือท่านอธิการกรมตำรวจ
ออกเมื่อคืนไต่ไปพบลูกพระสุนชั้นในหมอน ก็เข็นอันว่าเป็นเหตุชั้เทศที่ ทำนที่ทรง
บรรทมหยายแล้วทรงส่องลูกพระสุนชั้น เพราะฉะนั้นพระสุนชั้นจึงไต่ไปคงอยู่ที่ในหมอน
แต่ข้าพเจ้ายังคิดว่า ทำไมพระองค์ทรงบรรทมแล้วทรงขยับแล้วเข็น เพราะการ
ทรงส่องกับย้อมส่องกับแสงแดดจึงจะเห็นล้าถ้อง แต่ปกติส่องไม่เห็น การส่อง
ก็ไม่น่าจะมีประโยชน์อะไรเลย แล้วถ้าหากว่าพบพระสุนชั้นที่ในหมอนเช่นนั้น ตามที่
ข้าพเจ้าเข้าใจ ข้าพเจ้าเข้าใจว่านอนส่องเช่นนั้นไม่เห็นลูกพระสุนชั้น ข้าพเจ้ายัง
ข้องใจว่าทรงกระทำตนเอง คือยังไม่หายข้องใจ ถ้าหากว่าไต่ถามคำอธิบายแก่แม่แก่แล้วก็

อาการเข้าใจผิด

๑๖.๔๗ น.

พล.ต.ท. พระรามอินทรา อธิบดีกรมตำรวจ : การตรวจภาคผลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น นายแพทย์เป็นคนตรวจ และข้าพเจ้าก็ได้ไปอยู่ในที่นั้นด้วย ภาคผลที่ตรวจครั้งแรกนั้น คือ ทพระนลาฏเข็นรอยกลม แต่มีรอยแตกออกไป สันนิษฐานว่าเป็นเพราะความรุนแรงของกระสุนทำให้หนังขาดออกไป หรือเป็นความแรงของกระสุนทิ่มทะลุกระดูกซี่โครง เนื่องจากซี่โครงมาค้ำอยู่ ซึ่งได้ความว่า มีคนไปกัก ทำให้แผลซ้ำ หรือโคตออกไป เรื่องนี้กำลังสงสัยคล้ายเหมือนกัน แต่การที่ว่า ระเบิดมาจากข้างหลังนั้นถ้าเป็นเช่นนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับขณะนั้นว่า เพราะรอยแตกถูกกระสุนนั้น เดินไปทางหมอน แล้วทะลุลงไปสู่ที่นอน ระเบิดทางอื่นไม่ได้ หมายความว่า ยันนกดอยู่ข้าง ๆ พระทศกริณี ตามที่โคตสอยสวนตรวจแล้ว ยันนกดอยู่ข้างเคียงที่เกิดขึ้น ๓ กระบอกและบรรจุกระสุนครบแล้วทั้งสิ้น โดยเฉพาะกระบอกนั้นยังมีลูกกลาลูกยิงและแรงกึ่งยังขึ้นอยู่ ปัญหาที่ว่าทำไมจึงตั้งส่งตรวจลูกกลาลูกยิง แค่นั้นก็ไม่มีใครเห็น โทษาคือเพียงพยานหลักฐานหรือพฤติการณ์ต่าง ๆ เท่าที่สอบสวนแล้ว ก็พอสันนิษฐานได้ว่า ตามพระนิศัยของพระองค์ท่าน ทรงชอบและทรงลุยกล้าผ่นกระบอกนั้น ตามที่ทศกริณีแล้วปรากฏว่าโกอ่อนเหลือเกิน พอเลยเข้าที่หลังไปใต้ที่ที่ เพราะฉะนั้นให้ยันนกดขึ้นไปก็ช่วยอะไรไม่ได้ ที่สันนิษฐานนั้นก็สันนิษฐานตามเหตุผลและพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้ชิด และเมื่อได้พยานหลักฐานเช่นนั้นก็เห็นว่าควรจะเป็น เอ็กซิเจนท์ (accident) มากกว่า และกระสุนย่นขนาด ๑๑ มม. ที่นำมาให้ท่านดูเหมือนกัน เมื่อทดลองแล้วก็ปรากฏว่าทางเข้าก็ทางออกไม่โตกว่ากันนัก และก็เหมือนว่า บางรอยทางเข้าโตกว่าทางออกเสียอีก และนอกจากนั้นกระสุนย่นชนิดนั้นยังเป็นกระสุนพิเศษชนิดหนึ่ง ซึ่งเข้ามาใหม่ จึงยื่นที่สันนิษฐานได้ยาก

๑๖.๕๐. น.

หลวงอรรถพรพิศาล สมาชิกสภาผู้แทน (ตราด) : ข้าพเจ้ายังสงสัยว่า ลูกย่นชนิดนี้ ถ้าหากจะใช้ยิงได้ ก็ต้องเอาหมอกข้างหลังแล้วหันโลกข้างหน้า ทั้ง ๒ แห่ง หรือว่าเช่นชนิดที่เอามาทดลองโลกหันออกไปได้เลย และจะต้องชนิดหรือใหม่ ซึ่อันนี้ก็กรมตำรวจไม่ได้ให้ทางสภาทราบ ยังเป็นที่สงสัย และนอกจากนั้น ข้าพเจ้า

มารัยตำแหน่ง ก็ เพียงแคไฟลหน้ามานึกน้อยเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ก็สวรรคต ชวนให้ราษฎรว่าเหวใจ เพราะเหตุว่า เมืองไทยเราต้องปกครองด้วยพระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ต้องมีทั้งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และรัฐธรรมนูญ รัฐบาลนี้ ก็ทำให้สูญเสียซึ่งพระมหากษัตริย์ของเรา แต่ว่าการ
สูญเสียนี้ ข้าพเจ้าเชื่ออย่างแท้จริงว่าแสดงหลักฐานว่าเป็นเอ็กซิตเนท (accident)

ประชาชน : เมื่อกัน คุณขกัปร์ยว่ารัฐบาลทำให้สูญเสียซึ่งพระมหากษัตริย์
นายทองอินทร์ ปันจรานนท์ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ขอโทษ
ข้าพเจ้าขอถอนคำพูดนั้น เมื่อการได้เช่นไปเช่นนั้น จึงเกิดมีความรู้สึกอันหนึ่งทีใครจะ
ขอเรียนถามท่านว่ามหาดเล็กที่อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์ทั้ง ๓ ท่านนี้ ก็เป็นผู้ทกระไร
รักษาไว้ว่าใจอย่างสนิทซอช เพราะเป็นผลที่อยู่ใกล้ชิด บ่อจะมีมองเห็นเหตุการณ์
อะไรทุกอย่างได้ อัยการทรวายว่า ทางการได้รักษาภัยมหาดเล็กหรือพระพลี
ประการใดซึ่งกระทำให้คนทั้งหลายเห็นว่า รัฐบาลได้ทำให้ประชาชนอื่นใจได้ แม้
ไม่มากก็นึกน้อย และไหน ๆ เราก็มีสมเด็จพระอนุชา สยราชสันตติวงศ์แทนแล้ว เรา
ระยอมให้มหาดเล็กคนเก่าหรือพระพลีเช่นเป็นมหาดเล็กหรือพระพลีเลี้ยงต่อไปอีกหรือ ถ้า
หากว่าเรายอมเช่นนั้น ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้แทนราษฎร ก็ไม่สามารถที่จะถามพระ
องค์ท่านได้ว่าเรลงหรือไม่ จึงขอเรียนถามท่านที่อยู่ใกล้ชิดเสียในที่นี้ เพาะให้คน
ทั้งหลายได้เห็น ว่าเรามีพระเจ้าอยู่หัวพระองค์เดียวเท่านั้น ถ้าเราทำผลเช่นนั้น ก็
ทำให้สูญเสียเสียไปเช่นนั้น ก็จะเป็นเรื่องเอ็กซิตเนท (accident) กันไม่รู้จักขยสิน นัเช่น
เรื่องที่น่าคิดนึกน้อย จึงขอเรียนถามไว้เพื่อประคัมความรู้งและสติปัญญาสักเล็กน้อย

๑๖.๕๗ น.

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี : ถ้าฉันทำอย่างนั้นก็จะกลายเป็นว่าเรา
ไปเพรชเชอร์ (Pressure) บนท่านแน่ ๆ แม้แต่ขงไม่ไปทำ ก็ถูกทว่าทำเพรชเชอร์
(Pressure) บนท่านเสียแล้ว พระพลีเลี้ยงนั้นไคเลี้ยงท่านมาตั้งแต่ท่านทรงประสูติ ะ
ไปขอเปลี่ยนท่านไคอย่างไร มหาดเล็กนั้นท่านก็ทรงเลือกของทำเอง ถ้าหากว่าไม่พอ
พระวราชทูตขย ท่านก็ย้ายไปเสีย ก็ไม่เห็นมีอะไรหนักหนาในเรื่องเช่นนั้น ข้าพเจ้าได้
ระวังหนักหนา ทระไม่ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นการส่วนพระองค์ท่าน ข้าพเจ้าไม่มีเหตุผล
อะไรที่จะไปทำเช่นนั้น เราจะไม่ขงคัมท่านไม่ว่าอะไร ก็ไม่สมควรเราจะไปย้ายพระพลี

เลียง ซึ่งเลียงพระองค์ท่านมาตั้งแต่เสกกัน ข้าพเจ้าทำไม่ได้ เป็นเรื่องส่วนพระองค์ท่าน
 เอง ถูกแล้วเราจ่ายเงินเดือนให้เขา แต่ว่ามันเป็นเรื่องส่วนพระองค์ของท่าน ซึ่งทุกคน
 เคารพสักการะ ท่านเป็นพระมหากษัตริย์ เป็นที่เคารพสักการะ ขออย่าได้ไปทำอะไรให้
 เป็นที่ขุ่นข้องแก่พระองค์กระมัง ความจริงข้าพเจ้าก็รู้ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 องค์ที่สวรรคต เมื่อมีอะไรจะทรงรับสั่งถามก็มีกระรับสั่งถามข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าก็ถวาย
 คำตอบในเรื่องทุกสิ่งทุกอย่าง จะขอยกตัวอย่างให้เห็น บางทีเวลาที่เขาเฝ้าท่าน บางที
 จะยังไม่มีการทวาย ขอยกตัวอย่างให้ฟัง คือ ท่านเคยรับสั่งถามข้าพเจ้าว่า เห็นเขาว่า
 นายสงวนเดว หลวงบรรณาเดว ระวังหรือไม่ ข้าพเจ้าก็กราบทูลว่า นายสงวนนั้น
 ไม่เห็นเป็นอย่างนั้น แต่หน้าขี้อยู่สักหน่อย แต่เวลาข้าพเจ้าได้ไปเมืองจีน ก็ได้ใช้
 คน ๆ นั้น ใช้คนอื่น เขาไม่ไป ก็คงใช้คนอื่นคน ในส่วนหลวงบรรณาเดว ข้าพเจ้าก็
 บอกว่าที่เขาวัวโกงเงินโกงทอง ก็กำสรวลส่วนกันอยู่ หรือพระองค์ท่านมีเรื่องราวอะไร
 ให้ใครเขาเล่าว่าอย่างไร ก็รับสั่งกับข้าพเจ้าทุกเรื่อง มันเป็นอย่างนั้น และอีกอย่าง
 หนึ่ง ข้าพเจ้าไม่ต้องการอะไรสักอย่าง ลองถามเจ้านายที่ท่านเขาเล่าว่าใครรับสั่งถึงข้าพเจ้า
 ว่าอย่างไร มีส่วนน้อยที่ทางตำรวจ แม้แต่ท่านวิวัฒน์ไชยเขาเล่า ท่านก็ได้รับสั่งถึง
 ข้าพเจ้าและมีบันทึกเป็นลายมือของพระองค์เองไม่ได้ข้าพเจ้าระงับยกย่องตัวเอง ข้าพเจ้ามี
 หลักฐานพร้อมมลายูที่ตำรวจ และข้าพเจ้ายิ่งมีบันทึกไว้หลายอย่างว่า พระองค์ท่าน
 ใ้ใครรับสั่งถึงข้าพเจ้าว่าอย่างไร เสียงข้างนอกก็มีความนั้น เป็นสาเหตุที่คอยระมัดระวังกับ
 ข้า ซึ่งเป็นคนละเรื่องไปกราบทูลกับท่าน ท่านก็ไม่ทรงเชื่อ เรื่องอะไรก็อะไรหลาย ๆ
 เรื่อง เรื่องคอมพิวเตอร์ก็มี แต่ครั้นเมื่อข้าพเจ้าใคร่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ไม่
 ค่อยจะได้เข้าเฝ้า เพราะทำงานตั้งแต่เข้าจนเย็นค่ำ ไม่มีโอกาสไป ข้าพเจ้าได้เข้าเฝ้า
 ท่านเมื่อวันที่ ๗ ภายหลังที่ใคร่ข่าวเสียงจากสภาแล้ว เป็นครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๖
 ซึ่งท่านได้ทรงทำพิธีเปิดสภาได้เรียกข้าพเจ้าเข้าเฝ้า แล้วถามว่า คุณหลวงจะเอา
 อีกหรือไม่ ข้าพเจ้าก็กราบทูลว่า ข้าพเจ้าไม่มีความทะเยอทะยาน หรือมีความกระหาย
 ในการรับตำแหน่งอะไรหรอก สุดท้ายแล้วสภาฯ เขา และท่านยังใ้รับสั่งคือ
 ไปอีกว่า ช่วยจกให้ฉันหน่อยนะ เรื่องที่จะไปเมืองนอก ข้าพเจ้าก็กราบทูลว่าได้ นอก
 จากนั้นข้าพเจ้ายิ่งใ้ใคร่ข่าวของกระทรวงไป ถลออกนั้นก็เสียกระทรวงไว้ต่าง ๆ และกำหนด
 ที่ท่านจะเสด็จ ในวันที่ ๑๓ อันเป็นกำหนดที่แน่นอน เรือมันก็จะมารับก็มาลงเมื่อวานนี้

ท่านก็รับสั่งให้ราชเลขาธิการมาหาข้าพเจ้าที่คนเวลาบ่าย ๕ โมงเย็น บอกว่า ขอใ้รับไป
 เพราะระทอซึ่งยกอเมริกันเขา ๑๖ วันก่อน ข้าพเจ้าก็พูดกลับเล่นว่ามีใครไปบอกในหลวง
 ระทอซึ่งยกเขา ๑๐ วันก่อน ข้าพเจ้าก็เรียกนายศิริเวทมาบอกว่า พงษ์นี้ระทอซึ่งไปพบโยสค์
 วันนั้นท่านบอกมาให้ดู ๒ วัน วันที่ราชเลขาธิการได้ไปหานายศิริเวท เห็นบอกว่าวันที่
 ๑๓ ของนายโยสค์แก่ไป ทุกอย่างก็ได้เตรียม วิชาการที่จะเสด็จส่งไปแล้ว ไม่ได้มีอะไร
 ซักซึ่งหมองพระทัยอะไรเลย นอกจากจะรู้โดยที่ใครเล่าเรื่องไปทุกในสิ่งที่ไม่ได้ควร
 หรือเรื่องขบเฉพาะกาลในเวลาว่างรัฐธรรมนุญอยู่ ท่านก็ถามว่าเขาจะเอาอันอย่างไร
 ข้าพเจ้าก็บอกกล่าวทำให้ข้าพเจ้าทราบทุกเลย เขากรรมวิธีการที่ว่างเด็ก ก็คือให้
 คุณหลวงฉ่างฯ ไปกราบทุกสักว่า แล้วข้าพเจ้าก็รักให้คุณหลวงฉ่างฯ ไปกราบทุกว่า
 เป็นอย่างนั้น ๆ ว่าเหตุผลเป็นอย่างไรจึงได้มีอย่างนั้น จึงได้มีขบเฉพาะกาลซึ่งมีรวม
 ทั้งสองประเภท คือ ประเภทหนึ่งและประเภทสอง ข้าพเจ้าก็ได้พยายามอย่างนั้น เมื่อ
 ระทอรับสั่งถามอะไรก็ได้กราบทุกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่ว่ามีขบเฉพาะอะไร
 หรือในเรื่องระทอผู้สำเร็จหรือเรื่องอะไรต่าง ๆ ก็รับสั่งถามว่าวิธีเขาทำกันอย่างไร ข้า
 พเจ้าก็กราบทุกว่า วิธีเขาเป็นอย่างนี้ ข้าพเจ้าได้รู้ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองมา
 ก็รู้ว่าจะเขียนเป็นอย่างไร ก็ไม่อยากจะท่านทรงเสีย แล้วก็ได้บอกกล่าวอย่างฟังเลย พอ
 ตั้งรัฐบาลแล้วรับสั่งให้ประธาน รองประธานทั้งสองสภา ไปรถเกล้า ๆ แล้วทรงลง
 พระปรมาภิไธย แล้วข้าพเจ้าก็รับสนองพระบรมราชโองการ ข้าพเจ้าก็ได้กราบทุกท่าน
 อย่างนี้ แล้วความก็ทรงหนัก ถ้าท่านระถามประธานของท่านเอง อย่างไรก็ตามท่าน
 ได้ทรงทราบความคึกคักอันซึ่งใครจะไปพูดอย่างไรนั้น ข้าพเจ้าไม่รู้ แต่มีบัญชีต่าง ๆ นั้น
 มีปรากฏอยู่แล้ว

นายยกเสียง เหมะภุติ (ระนอง) : เรื่องนี้ตามที่รัฐบาลได้ถือปรัยมานั้น
 สมและเพื่อนสมาชิกทั้งหลาย ก็คงจะเข้าใจซึ่งมีหลายในความบริสุทธิ์ที่รัฐบาลได้ชี้แจง
 กันแล้ว แต่ว่าการที่ระอภิปรายกันต่อไปนั้น ถึงจะว่ากันไปก็คงจะไม่ค่อยง่าย ๆ เพราะเป็น
 เรื่องใหญ่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ระอภิปรายกันอีก
 หรือสภาฯ ระอภิปรายก็ได้ ในข้อที่ว่าชาวออกศุลเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าพเจ้าเห็นว่า ใน
 ประเทศเราเคยมีชาวออกศุลและบุตรเรือไม่ว่าจะมีเรื่องอะไรขึ้นมา เพราะฉะนั้นเมื่อ
 ชาวออกศุลมา รัฐบาลหรือทางตำรวจควรระจัดการให้เห็นไปตามกฎหมายเพื่อแสดง

ความเค็ดขากของรัฐบาล เพราะฉะนั้นเท่าที่รัฐบาลได้อภิปรายมาแล้วก็เป็นทีพอใจ ก็
ขอให้ขอกลับไปรายได้

ประธานรัฐสภา : ข้าพเจ้าขอขอบใจรัฐบาลและท่านเจ้าหน้าที่ที่ได้อุทธรณ์มา
แข็งแรงให้เป็นที่ชาวขงขงกันแล้ว

ข้าพเจ้าเริ่มเรื่องที่จะเรียนให้ที่ประชุมทราบว่า คือ เนื่องจากที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้เสด็จสวรรคตนั้น สมาชิกทั้งสองสภาที่มีความอาลัยอาวรณ์เป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้นจึงระ
ได้นำพวงมาลาไปวางที่พระบรมมหาราชวัง ในการไปนั้นเราได้ปรึกษากันแล้ว
เห็นควรจะไปในวันจันทร์ที่ ๑๗ เวลา ๑๐ นาฬิกา ขอนักให้ไปพร้อมกันที่หน้าพระที่นั่ง
ดุสิตมหาปราสาท ท่านสมาชิกทั้งสองสภาโปรดไปให้พร้อมกัน เครื่องแต่งกาย ถ้ามี
ก็ขอให้แต่งตามเครื่องแบบปกติ ถ้าหากว่าไม่มีสากลก็ได้ เพราะเหตุว่าในการที่ไปนี้
ก็ขอการให้เป็นการพร้อมเพรียงกันสักหน่อย คือ หมายความว่า ในวันจันทร์ที่พระที่นั่ง
เวลา ๑๐ นาฬิกา สำหรับทางราชการนั้นได้แจ้งมาแล้ว วันที่ ๖ สิงหาคมทางราชการ
จะเปิดโอกาสให้มวลสมาชิกเข้าไปเฝ้าที่พระบรมโกศได้อีกวันหนึ่ง นั้นเป็นในนามของ
ทางราชการ เพราะฉะนั้นจึงขอแจ้งไว้ให้ทราบด้วย เพื่อว่าท่านจะมีระเบียบอะไรใน
วันนั้น ท่านก็จงระมัดระวังเวลาไว้สำหรับวันที่ ๖ สิงหาคมที่จะไป.

นายทิน ภูริพัฒน์ (ขอนแก่น) : สภายังไม่ได้กำหนดวันประชุมว่าจะเริ่ม
ประชุมเมื่อใด และประชุมสัปดาห์ละกี่ครั้ง ขอใ้โปรดกำหนดด้วย.

ประธานรัฐสภา : เรื่องนี้ได้ปรึกษากันกับประธานสภาผู้แทนแล้ว เห็นว่า
ควรจะได้กำหนดกันแต่ละสภา ซึ่งทางเลขาธิการจะได้นัดกันต่อไป เมื่อไม่มีผู้ใด
แสดงความคิดเห็นอย่างไรแล้ว ข้าพเจ้าขอขยับประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๐๕ นาฬิกา

ไพโรจน์ ชัยนาม
รักษาการเลขาธิการวุฒิสภา

เจริญ บัณเฑโร
เลขาธิการสภาผู้แทน

วิลาส ไอสถานนท์
ประธานรัฐสภา